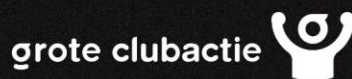

LANDELIJK IMPACTONDERZOEK SPORTVERENIGINGEN

Dit rapport is opgesteld door:

Sébastien Duchène
Rutger van Haren
Daniel Klijn
Maarten Knijff
Floyd Krom
Silvia Oostwegel
Anniek Schaap
Arie Martijn Schenk
Hanna Wintzen-Kernkamp

Organisatie:
Lion Blok

Vormgeving:
Jorn Tichelaar

Voor meer informatie over dit rapport of het Impactrapport Social Handprint van sportverenigingen kunt u contact opnemen met RVVB:

RVVB
Dordrecht, april 2026
info@rvvb.nl
www.rvvb.nl

Disclaimer

*U mag delen uit deze publicatie overnemen op voorwaarde van bronvermelding: auteur(s), de titel van de publicatie en het jaar van uitgave.
Er gelden gebruiksvoorwaarden voor de foto's in deze publicatie. Neem foto's daarom niet over zonder toestemming van RVVB.*

SAMENVATTING

Aanleiding en doel

Sportverenigingen vervullen in Nederland al decennialang een belangrijke rol in de samenleving. Zij organiseren niet alleen sport- en beweegactiviteiten, maar dragen ook bij aan gezondheid, sociale cohesie, persoonlijke ontwikkeling, participatie en leefbaarheid. Tegelijk staat deze rol onder druk. Sportverenigingen krijgen te maken met financiële onzekerheid, een groeiende afhankelijkheid van vrijwilligers en bestuurders en ondersteuning die in de praktijk vaak versnipperd en ontoereikend is. Daar staat tegenover dat de maatschappelijke verwachtingen vanuit overheid en samenleving juist toenemen.

Hoewel de betekenis van sportverenigingen breed wordt erkend, ontbrak het tot op heden aan concreet en onderbouwd inzicht in hun feitelijke maatschappelijke impact. Dit rapport brengt die impact systematisch in beeld.

Aanpak en methodiek

Voor dit onderzoek hebben 100 sportverenigingen in Nederland hun maatschappelijke activiteiten inzichtelijk gemaakt met behulp van het impact-meetmodel Social Handprint. Deze methode koppelt activiteiten van organisaties aan de 17 Sustainable Development Goals en maakt zichtbaar op welke sociale en ecologische opgaven zij invloed uitoefenen.

De impactmetingen zijn gebaseerd op door verenigingen zelf aangeleverde en afgestemde gegevens over het kalenderjaar 2024. Iedere deelnemende vereniging ontving daarnaast een eigen impactrapportage, die intern en extern kan worden gebruikt. De geaggregeerde uitkomsten van deze 100 individuele metingen vormen de basis voor dit landelijke rapport. Daarmee combineert het onderzoek praktijkdata, individuele begeleiding en een gestandaardiseerde methodiek tot een onderbouwd beeld van de maatschappelijke impact van sportverenigingen.

Omvang van de maatschappelijke impact

De 100 onderzochte sportverenigingen realiseerden in 2024 gezamenlijk een maatschappelijke waarde van €54,6 miljoen. Gemiddeld komt dat neer op €546.000 per vereniging. Wanneer deze groep representatief is voor het landelijke totaal van bijna 26.000 sportverenigingen, komt de gezamenlijke maatschappelijke impact van sportverenigingen in Nederland uit op een geschatte €14,1 miljard per jaar.

Die uitkomst plaatst de maatschappelijke bijdrage van sportverenigingen in een bredere context. De geschatte impact van €14,1 miljard steekt sterk af tegen de netto gemeentelijke uitgaven aan sport, die in 2024 uitkwamen op €1,4 miljard. Daarmee laat het rapport zien dat sportverenigingen een substantiële maatschappelijke opbrengst realiseren binnen en buiten het sportdomein. Vrijwilligers spelen daarin een cruciale rol. Binnen de 100 onderzochte verenigingen waren in 2024 bijna 16.000 vrijwilligers actief. Samen leverden zij bijna 1,9 miljoen uur inzet, goed voor circa 90% van de totale arbeidsinzet binnen deze verenigingen. Die inzet vormt de motor achter de maatschappelijke impact. Wanneer deze werkzaamheden door professionals zouden moeten

worden uitgevoerd, zou dat volgens de gehanteerde rekenvoorbeelden neerkomen op een bedrag tussen de €28 miljoen en €47 miljoen.

De impact van sport en bewegen

Het grootste deel van de maatschappelijke impact wordt gerealiseerd via de kerntaak van sportverenigingen: het organiseren van sport- en beweegactiviteiten. Ongeveer 80% van de totale impactwaarde hangt hiermee samen. De onderzochte verenigingen verzorgden in 2024 gezamenlijk ruim 6 miljoen sporturen, goed voor een maatschappelijke waarde van bijna €44 miljoen.

De impact van sport strekt zich uit over meerdere domeinen. Sport en bewegen dragen bij aan fysieke en mentale gezondheid, verminderen zorggebruik, versterken vitaliteit, ondersteunen schoolprestaties en bevorderen sociale cohesie. Daarnaast organiseren veel verenigingen sportactiviteiten voor kwetsbare groepen. Twee derde van de onderzochte verenigingen bood in 2024 sportaanbod voor kwetsbare doelgroepen, goed voor meer dan 124.000 sporturen. Daarmee laat het rapport zien dat sportverenigingen hun grootste maatschappelijke impact realiseren juist door hun primaire opdracht goed uit te voeren.

Brede maatschappelijke impact naast sport

Naast hun kerntaak leveren sportverenigingen een brede bijdrage aan maatschappelijke opgaven. Gezamenlijk dragen de 100 verenigingen bij aan alle 17 Sustainable Development Goals. Gemiddeld droeg een vereniging bij aan negen doelen. Dat onderstreept dat sportverenigingen niet alleen sportaanbieders zijn, maar ook lokale organisaties met betekenis voor gezondheid, welzijn, participatie, educatie en duurzaamheid.

Op het terrein van gezondheid, fitheid en welzijn vervullen sportverenigingen een signalerende, ondersteunende en soms ook doorverwijzende rol. Zij bieden informele zorg, mentale begeleiding, stimuleren een gezonde leefstijl en creëren laagdrempelige omgevingen waarin gezondheid en ontmoeting samenkomen.

Ook op het gebied van sociale cohesie, inclusie en armoede blijkt de impact aanzienlijk. Sportverenigingen ondersteunen leden bij contributie en financiële drempels, organiseren activiteiten voor kwetsbare groepen, bieden dagbesteding en werkervaringsplekken en dragen bij aan het tegengaan van eenzaamheid. Daarnaast fungeren zij als ontmoetingsplek voor buurtbewoners en stellen zij accommodatie, netwerk en kennis beschikbaar aan andere maatschappelijke partijen.

Verder dragen sportverenigingen bij aan persoonlijke groei en ontwikkeling. Binnen verenigingen ontwikkelen leden en vrijwilligers vaardigheden als samenwerken, organiseren, leidinggeven en omgaan met verantwoordelijkheid. Daarnaast bieden verenigingen stageplaatsen, huiswerkbegeleiding en trainingen in basis- en werk gerelateerde vaardigheden, waarmee zij ook buiten de sportcontext een rol spelen in leren en participatie. Op het gebied van beleid en voorlichting dragen sportverenigingen bij aan overheids- en preventiecampagnes. Zij geven voorlichting over roken, alcohol, drugsgebruik en gezonde leefstijl, ondersteunen campagnes als NIX18 en Rookvrije Generatie en organiseren trainingen rond veiligheid, spoedhulpverlening en levensreddend handelen. Ook op het terrein van duurzaamheid en klimaat tonen sportverenigingen een bredere maatschappelijke rol. Zij investeren in duurzame accommodaties,

kopen en wekken duurzame energie op, gaan verspilling tegen, stimuleren duurzaam gedrag en dragen bij aan een schone en groene leefomgeving. Daarmee functioneren zij ook op dit domein als lokale uitvoeringskracht.

Conclusie

Het rapport laat zien dat sportverenigingen een aantoonbare en substantiële maatschappelijke impact realiseren. Zij functioneren als sociale knooppunten in buurten en dorpen, waar sport, ontmoeting, ondersteuning en participatie samenkomen. Hun impact raakt uiteenlopende beleidsdomeinen, waaronder gezondheid, welzijn, onderwijs, participatie, duurzaamheid en bestaanszekerheid.

Een belangrijk inzicht uit het rapport is dat sportverenigingen hun grootste maatschappelijke impact realiseren via hun eigen kerntaak: het organiseren van sport en bewegen. Tegelijk maken de resultaten zichtbaar dat de maatschappelijke betekenis van verenigingen veel verder reikt dan het sportieve domein alleen. Sportverenigingen geven in de praktijk invulling aan preventie, informele zorg, sociale verbinding, leer- en werkervaring en ondersteuning van kwetsbare groepen.

Daarbij wordt ook duidelijk dat deze impact niet vanzelfsprekend is. De maatschappelijke betekenis van sportverenigingen leunt sterk op vrijwillige inzet, lokale betrokkenheid en de beschikbaarheid van passende accommodaties en ondersteuning. Wanneer dat fundament onder druk staat, raakt dat direct aan het vermogen van verenigingen om hun brede maatschappelijke rol te blijven vervullen.

Aanbevelingen en beleidsrichting

Op basis van de bevindingen formuleert het rapport veertien aanbevelingen voor beleidsmakers en gemeenten. De rode lijn daarin is dat sportverenigingen bestuurlijk, beleidsmatig en financieel nadrukkelijker moeten worden erkend als onderdeel van de lokale sociale infrastructuur.

De aanbevelingen richten zich onder meer op het verankeren van sportverenigingen in brede welvaart en de sociale basis, het versterken van het organiserend vermogen van verenigingen, het anders kijken naar subsidie en ondersteuning, het benutten van sportverenigingen in wijk- en preventiebeleid en het erkennen van sportaccommodaties als maatschappelijk vastgoed. Ook wordt aandacht gevraagd voor betaalbaarheid, monitoring, regionale samenwerking, vrijwilligersbeleid, verduurzaming en de vraag op welke plekken nieuwe sportverenigingen van bijzondere maatschappelijke waarde kunnen zijn.

Daarmee biedt het rapport niet alleen inzicht in de impact van sportverenigingen, maar ook aanknopingspunten om die impact in beleid beter te herkennen, te ondersteunen en te bestendigen. De opgave ligt in het behouden en versterken van de voorwaarden waaronder die impact kan blijven ontstaan.

INHOUDSOPGAVE

H1 INLEIDING	11
1.1 Leeswijzer	11
1.2 De maatschappelijke rol van sportverenigingen onder druk	11
1.3 Het belang van inzicht in maatschappelijke impact	13
1.4 Alliantie van vier samenwerkende partijen	16
H2 MAATSCHAPPELIJKE WAARDE IN BEELD	17
2.1 Maatschappelijke impact van sportverenigingen in Nederland	17
2.1.1 De impact van sport	20
2.2 De impact naast sport	22
2.2.1 Gezondheid, fitheid en welzijn	22
2.2.2 Sociale cohesie, inclusie en armoede	26
2.2.3 Persoonlijke groei en ontwikkeling	39
2.2.4 Beleid en voorlichting	43
2.2.5 Duurzaamheid en klimaat	46
2.3 De waarde van vrijwilligers binnen sportverenigingen	51
H3 CONCLUSIE	53
H4 AANBEVELINGEN VOOR BELEIDSMAKERS EN GEMEENTEN	60
4.1 Veranker sportverenigingen in brede welvaart en de sociale basis	60
4.2 Investeer ook in het fundament, niet alleen in het effect	62
4.3 Werk met een gerichte verenigingsstrategie	64
4.4 Hervorm subsidie van instandhouding naar maatschappelijke opdracht	64
4.5 Investeer structureel in organiserend vermogen	66
4.6 Ontzorg in specialisme	66
4.7 Benut sportverenigingen doelgericht in wijk- en preventiebeleid	67
4.8 Maak betaalbaarheid en bereik tot harde beleidsdoelen	67
4.9 Benader sportaccommodaties als maatschappelijk vastgoed	69
4.10 Koppel verduurzaming aan toekomstbestendigheid en buurtfunctie	69
4.11 Organiseer monitoring als leerinstrument	70
4.12 Werk regionaal waar schaal nodig is	70

4.13 Maak vrijwilligerswerk mogelijk en aantrekkelijk	71
4.14 Investeer in nieuwe sportverenigingen	73
Tot slot	75
BRONVERMELDING	76
BIJLAGE 1 SPORTVERENIGINGEN IN BEELD	79
TTV Midstars	79
ATC'65	81
Sv Atomium'61	84
MZC'11	86
USV Hercules	88
THC Hurley	90
Sportclub Loosbroek	92
BIJLAGE 2 METHODIEK EN AANPAK	102
BIJLAGE 3 DEELNEMENDE SPORTVERENIGINGEN	110

SPORTVERENIGING
=
CEMENT
VAN DE
SAMENLEVING

H1 | INLEIDING

1.1 Leeswijzer

Dit rapport is opgebouwd uit een samenvatting, vier hoofdstukken en twee bijlagen. Geïnteresseerden in de gebruikte methodiek en aanpak verwijzen wij graag door naar bijlage 2. Hoofdstukken 3 en 4 bevatten de conclusie en aanbevelingen. De resultaten zijn uitgebreid verwerkt in hoofdstuk 2. Om een beter beeld te krijgen van wat sportverenigingen in de dagelijkse praktijk doen, verwijzen wij graag door naar zeven uitgewerkte artikelen over deelnemende sportverenigingen aan dit onderzoek en hun maatschappelijke impact en activiteiten in bijlage 1.

1.2 De maatschappelijke rol van sportverenigingen onder druk

Nederland kent een rijk landschap aan sportverenigingen: groot en klein, professioneel georganiseerd of volledig door vrijwilligers georganiseerd. Sommige verenigingen richten zich primair op sportieve prestaties, terwijl anderen zijn uitgegroeid tot belangrijke maatschappelijke spelers die op veel thema's sociale en duurzame waarde leveren, en in sommige gevallen zelfs een buurthuisfunctie vervullen.

Hoewel de maatschappelijke waarde van sportverenigingen breed wordt erkend, staan vrijwel alle sportverenigingen onder toenemende druk. De financiële middelen zijn onzeker, het werven en behouden van vrijwilligers en bestuurders wordt moeilijker, en structurele ondersteuning blijft versnipperd en ontoereikend. Dit terwijl de maatschappelijke verwachtingen vanuit de samenleving en overheid juist toenemen (CBS, 2025c; Motivaction, 2023; Mulier Instituut, 2024a, 2024b; RVVB, 2023).

An aerial, top-down view of a soccer field at night. The field is illuminated by stadium lights, creating a vibrant green color. The field is marked with white lines for the center circle, the halfway line, and the goal areas. Several players are visible on the field, scattered across the pitch. The field is surrounded by a dark perimeter, and there are some structures and lights visible outside the field's boundaries.

Hoewel de maatschappelijke waarde van sportverenigingen breed wordt erkend, staan vrijwel alle sportverenigingen onder toenemende druk

1.3 Het belang van inzicht in maatschappelijke impact

Door politici en beleidsmakers wordt de afgelopen jaren steeds vaker over de waarde en het belang van sportverenigingen gesproken. Ze zouden het cement zijn van onze samenleving, mensen verbinden met elkaar, bijdragen aan gezondheidsdoelstellingen, belangrijk zijn voor de ontwikkeling van kinderen etc. Iedereen is het er wel over eens dat sportverenigingen van toegevoegde waarde zijn voor de Nederlandse samenleving. Tegelijkertijd zien we dat er forse bezuinigingen op sportverenigingen afkomen, vragen wethouders om meer financiële middelen en betere bescherming van sportverenigingen en wil de Tweede Kamer een nieuwe strategie voor sportverenigingen en aan de slag met een sportwet.

Wat in de ontwikkeling van zowel landelijk als lokaal beleid tot op heden altijd ontbrak, was een beter inzicht in wat nu daadwerkelijk de impact van een sportvereniging is op de directe omgeving en hoe je deze nog beter kunt benutten met ondersteunend beleid en gerichte investeringen. Welke positieve bijdrage de sportverenigingen daadwerkelijk achterlaten is de vraag die de Grote Clubactie, RVVB, Impact Agency en Social Handprint hebben gesteld. Dit impactonderzoek richt zich op de vraag welke maatschappelijke impact sportverenigingen hebben op de samenleving, hoe een sportvereniging zich inzet voor het oplossen van grote maatschappelijke uitdagingen. Inzicht in de maatschappelijke impact van sportverenigingen draagt bij aan de ontwikkeling van lokaal en landelijk beleid en wetgeving rond sport. Met een helder beeld van de impact krijgen overheid, sponsors en financiers een beter afwegingskader om te bepalen waar hun beleid of investering het beste maatschappelijk rendeert.

De methode die gebruikt is, maakt gebruik van de 17 Sustainable Development Goals (SDG's). Uit de metingen blijkt dat de 100 sportverenigingen tezamen bijdragen aan alle 17 doelen. Sportverenigingen tonen daarmee een brede maatschappelijke relevantie aan. Gemiddeld droeg een vereniging bij aan 9 SDG's.

Inzicht in de maatschappelijke impact van sportverenigingen draagt bij aan de ontwikkeling van lokaal en landelijk beleid en wetgeving rond sport

De methode die gebruikt is, maakt gebruik van de 17 Sustainable Development Goals (SDG's)

1.4 Alliantie van vier samenwerkende partijen

De Grote Clubactie, RVVB, Impct Agency en Social Handprint *by* MAEX hebben de handen ineengeslagen en hun krachten, expertise en netwerk gebundeld om in een unieke samenwerking de impact van 100 individuele sportverenigingen en de gezamenlijke waarde in beeld te brengen. Binnen dit traject zijn 100 sportverenigingen intensief ondersteund bij het realiseren van een eigen impactmeting, waarmee zowel de individuele impact van deelnemende sportverenigingen als de gezamenlijke maatschappelijke waarde van 100 sportverenigingen inzichtelijk is gemaakt.

Wat deze aanpak onderscheidt van traditioneel onderzoek is dat de waarde per vereniging is bepaald op basis van door de vereniging aangeleverde en met hen afgestemde data. Elke deelnemer ontvangt een eigen maatschappelijk jaarverslag, dat zij zowel intern als extern kunnen inzetten om hun positie te versterken en toekomstbestendig te zijn.

De geaggregeerde data van deze 100 individuele impactmetingen vormen vervolgens de basis voor dit landelijke rapport, waarin het collectieve beeld van de maatschappelijke impact van sportverenigingen wordt gepresenteerd.

Met dit onderzoek wordt beoogd een beter inzicht te geven in de positieve waarde van sportverenigingen voor hun omgeving en de samenleving als geheel. Met dit inzicht kunnen sportverenigingen beter ondersteund worden bij het behouden en vergroten van hun maatschappelijke waarde en het versterken van hun organisatorische en financiële toekomstbestendigheid.

H2 | MAATSCHAPPELIJKE WAARDE IN BEELD

2.1 Maatschappelijke impact van sportverenigingen in Nederland

Ten behoeve van dit rapport hebben 100 sportverenigingen hun maatschappelijke activiteiten inzichtelijk gemaakt met behulp van de Social Handprint (zie bijlage 2 voor uitleg over de methodiek), die de maatschappelijke waarde uitdrukt als positieve bijdrage aan sociale en ecologische opgaven. Op basis van de 100 onderzochte sportverenigingen bedraagt de gemiddelde maatschappelijke waarde per vereniging €546.000 in 2024.

Volgens het Mulier Instituut (2024b) telt Nederland bijna 26.000 sportverenigingen. Wanneer deze groep van 100 sportverenigingen representatief is voor het landelijke totaal, komt de gezamenlijke maatschappelijke waarde (op basis van extrapolatie) uit op een schatting van ruim €14,1 miljard. Dit staat in schril contrast met de netto-uitgaven van gemeenten aan sport. De totale maatschappelijke impact is naar schatting een vertienvoudiging van de totale gemeentelijke netto-uitgaven aan sport. Volgens Van Eldert (2026) bedroegen de bruto-uitgaven van gemeenten aan sport in 2024 €2 miljard. De inkomsten uit sport, onder meer uit verhuur en bijdragen van verenigingen, bedroegen €663 miljoen. Dit resulteerde in netto-uitgaven van Nederlandse gemeenten aan sport van €1,4 miljard in 2024. Hiervan werd 76% besteed aan sportaccommodaties. Het resterende deel werd ingezet voor sportbeleid en activering. De gemeentelijke sportuitgaven richten zich daarbij echter ook op andere aspecten dan uitsluitend de sportverenigingen. Denk bijvoorbeeld aan het faciliteren van bewegingsonderwijs, de inzet van buurtsportcoaches voor sport- en beweegstimulering of de exploitatie van gemeentelijke sportaccommodaties ten behoeve van (commercieel) gebruik onder alle inwoners en andere commerciële of maatschappelijke organisaties. De geschatte maatschappelijke impact van sportverenigingen van €14,1 miljard is op z'n minst een vertienvoudiging van de totale gemeentelijke netto-uitgaven aan sport.

Vrijwilligers spelen een belangrijke rol in het realiseren van de bovengenoemde maatschappelijke impact. Enerzijds kunnen zij zelf baten ondervinden van de activiteiten binnen verenigingen, bijvoorbeeld doordat via vrijwilligerswerk eenzaamheid wordt bestreden of doordat vrijwilligerswerk een zinvolle invulling van dagbesteding kan zijn. Anderzijds behoren zij tot de wijze waarop sportverenigingen hun rol vervullen. 90% van de totale arbeidsinzet bij deze verenigingen werd in 2024 gerealiseerd door vrijwilligers. Bij de 100 onderzochte sportverenigingen waren in 2024 in totaal bijna 16.000 vrijwilligers actief, variërend van enkele tot duizend per vereniging. Gemiddeld waren dit er 158 per vereniging. Deze vrijwilligers zetten zich gezamenlijk bijna 1,9 miljoen uur in voor de verenigingen en daarmee de samenleving.

De metingen laten zien dat sportverenigingen een spil in de wijk vormen met een breed pakket aan acties; van het bestrijden van armoede tot het verduurzamen van energie. In dit hoofdstuk gaan we verder in op duiding van de maatschappelijke waarde van de deelnemende sportverenigingen. Naast de kernactiviteiten, de organisatie van sport- en beweegactiviteiten, lichten we een aantal onderwerpen uit die de positieve impact van sportverenigingen op de samenleving weergeven. Tevens laten we daarbij steeds inspirerende voorbeelden zien.

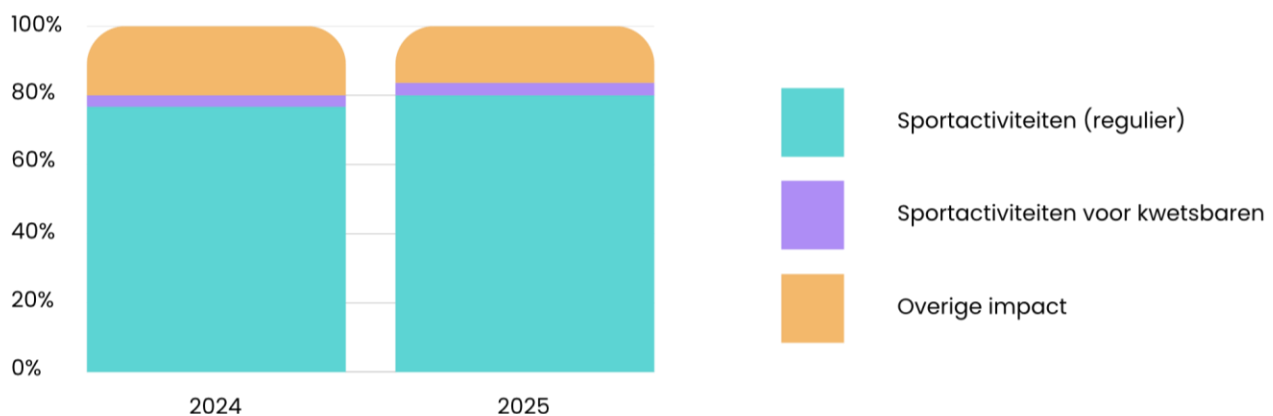

De geschatte maatschappelijke impact van sportverenigingen van **€14,1 miljard** is op z'n minst een vertienvoudiging van de totale gemeentelijke netto-uitgaven aan sport

2.1.1 De impact van sport

Een groot aantal Nederlanders voldoet niet aan de beweegrichtlijnen (Kenniscentrum Sport & Bewegen, 2025a). Sportverenigingen organiseren sport- en beweegactiviteiten voor miljoenen Nederlanders. Door te sporten en bewegen blijven mensen langer gezond, zijn ze fitter en vitaler op het werk, verbeteren kinderen hun leerprestaties en hebben mensen zowel fysiek als mentaal minder zorg nodig.

Uit de metingen van de 100 sportverenigingen blijkt dat 80% van de totale impactwaarde wordt gerealiseerd door het organiseren van sportactiviteiten. Gezamenlijk verzorgden de 100 verenigingen ruim 6 miljoen sporturen, en dit vertegenwoordigde in 2024 een maatschappelijke waarde van bijna €44 miljoen.

Figuur 1 - De impact van sport

Eenzijds heeft sporten positieve effecten op de mensen die zelf sporten, anderzijds profiteert de samenleving van de baten van sport, door onder andere minder ziekteverzuim en lagere zorgkosten, minder schooluitval en een hogere sociale cohesie.

Sportverenigingen organiseren reguliere sportactiviteiten en sportactiviteiten voor kwetsbare groepen. 67% van de 100 onderzochte sportverenigingen organiseert sportactiviteiten voor kwetsbaren, die hierdoor in totaal samen meer dan 124.000 uren konden sporten in 2024. Verderop in dit hoofdstuk wordt nader ingegaan op sportactiviteiten voor kwetsbare personen.

A photograph of children playing soccer on a field. In the foreground, a girl in a red jersey with the number 6 and the name 'Ventrop' on the back is seen from behind, looking up at a soccer ball in the air. Next to her is a boy in a yellow jersey with the number 10 and the name 'Enes' on the back, also looking up. To the right, another child in a red jersey is partially visible. The background shows a blurred soccer field and a fence.

Gezamenlijk verzorgden de **100**
verenigingen ruim
6 miljoen sporturen, en dit
vertegenwoordigde in 2024 een
maatschappelijke waarde van bijna
€44 miljoen

Sv Atomium'61

Sv Atomium'61 is een kleine vereniging met 230 leden in Rotterdam-Zuid en zet zich actief in om mensen in de omgeving laagdrempelig in beweging te krijgen. Naast reguliere trainingen en wedstrijden organiseren zij als schoolsportvereniging clinics op scholen en in de wijk. Hiermee maken kinderen kennis met handbal en sport in het algemeen. In totaal biedt de vereniging 19.800 uur aan reguliere sport, mede mogelijk gemaakt door 18.000 uur aan vrijwilligersinzet.

Voor volwassenen en senioren organiseert de vereniging aanvullende beweegactiviteiten, zoals de BeweegPlus-groep Zuid in Beweging (ZiB), Nordic Walking en een wekelijks seniorensportuur. Tijdens deze momenten werken deelnemers aan conditie, kracht en sociale ontmoeting. Gezamenlijk zijn hiermee 3.800 uur aan sportactiviteiten voor deze doelgroepen gerealiseerd.

2.2 De impact naast sport

Hoewel 80% van de maatschappelijke waarde van sportverenigingen in 2024 werd gecreëerd via de organisatie van sportactiviteiten, realiseerden de verenigingen ook buiten sport significante meerwaarde. In de introductie van dit hoofdstuk bleek dat een vereniging gemiddeld positief bijdraagt aan 9 Sustainable Development Goals. Dit hoofdstuk schetst aan de hand van een aantal belangrijke (beleids)onderwerpen de toegevoegde waarde van sportverenigingen.

2.2.1 Gezondheid, fitheid en welzijn

In een samenleving waarin de druk op de zorg toeneemt, gezondheidsverschillen toenemen en mentale klachten zoals stress en burn-out steeds vaker voorkomen, wordt het belang van gezondheid en welzijn steeds groter (NOS, 2025; Pharos, 2026). Sportverenigingen spelen hierin een belangrijke rol. Naast sport dragen zij op verschillende manieren bij aan gezondheid en welzijn, zowel voor hun leden als voor vrijwilligers en medewerkers. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het investeren in een gezonde leefstijl, het aanbieden van zorg op de vereniging en investeringen in een gezonde werkomgeving.

Sportverenigingen bieden zorg en verwijzen door naar zorg

Sportverenigingen vervullen een belangrijke rol in het signaleren van gezondheidsproblemen, het bieden van zorg en doorverwijzen naar hulp. 55% van de sportverenigingen biedt verschillende vormen van zorg aan. Dit kan gaan om mentale zorg (denk hierbij aan de inzet van psychologen en sportpedagogen), traumaverwerking en informele zorg. Bij deze vorm van informele zorg gaat het om (fysieke) informele zorg die formele zorg voorkomt, bijvoorbeeld door mensen te helpen met aankleden voor en na sport- en beweegactiviteiten. Gezamenlijk bieden deze sportverenigingen bijna 8.000 zorguren aan op hun vereniging. Daarnaast verwijzen 55% van de

gemeten sportverenigingen mensen door naar de juiste gezondheidshulp. Gezamenlijk hebben ze in 2024 meer dan 1.800 mensen doorverwezen. 21 sportverenigingen hebben nieuwe AED's geplaatst in 2024, zodat ze indien nodig eerste hulp kunnen verlenen. Met al deze activiteiten voegen de sportverenigingen tezamen bijna €575.000 waarde toe aan de samenleving.

DOS'46

DOS'46 is een korfbalvereniging uit Nijeveen met 438 leden en besteedt aandacht aan de mentale gezondheid van sporters. Binnen de vereniging wordt begeleiding geboden door een sportpsycholoog, aangevuld met ondersteuning vanuit trainers en een vertrouwenscontactpersoon. De sportpsycholoog werkt zowel individueel als in groepsverband met selectiespelers en talenten, met aandacht voor mentale weerbaarheid, omgaan met druk, focus en balans. Uit de meting blijkt dat hiermee in totaal 150 uur aan mentale zorg is geboden binnen de vereniging.

Trainers binnen de vereniging vervullen daarnaast een belangrijke signalerende rol. Zij letten op de mentale belasting bij sporters en gaan hierover in gesprek wanneer zij signalen opvangen, bijvoorbeeld rondom prestatiedruk, spanning bij wedstrijden, blessures of terugkeer na uitval. Waar nodig wordt doorverwezen naar passende externe ondersteuning. Uit de meting blijkt dat er in totaal 50 personen zijn doorverwezen, dit kunnen voor zowel fysieke als mentale klachten zijn. Met deze aanpak werkt DOS'46 actief aan een sociaal veilig sportklimaat waarin mentale gezondheid onderdeel is van de sportbegeleiding.

Sportverenigingen investeren in gezonde leefstijl

71% van de sportverenigingen investeert in een gezonde leefstijl. Dit doen ze bijvoorbeeld door het aanbieden van gezonde voeding, mensen voldoende water te laten drinken, te investeren in mentaal welzijn van vrijwilligers, leden en vrijwilligers deel te laten nemen aan een anti-rookprogramma en te zorgen voor een gezonde werkomgeving voor vrijwilligers. Met deze activiteiten voegden sportverenigingen in 2024 ruim €671.000 waarde toe aan de samenleving.

Sportverenigingen vervullen een belangrijke rol in het signaleren van gezondheidsproblemen, het bieden van zorg en doorverwijzen naar hulp

Sportverenigingen laten kinderen bewegen in eigen speeltuin

Uit recent onderzoek van Jantje Beton onder 700 speeltuinorganisaties blijkt dat 27% van de speeltuinen aangeeft dat, onder de huidige omstandigheden, ze over 5 jaar niet meer bestaan (Jantje Beton, 2023). Speeltuinen bieden een sociale omgeving waar kinderen met leeftijdsgenootjes kunnen omgaan, vrienden kunnen maken en belangrijke sociale vaardigheden kunnen leren. Deze interacties helpen bij het ontwikkelen van vaardigheden op het gebied van communicatie, samenwerking en conflictoplossing. Uit de meting onder 100 sportverenigingen blijkt dat 27 sportverenigingen een speeltuin bezitten waar kinderen na en voor het sporten, of als ouders, broertjes en zusjes aan het sporten zijn, kunnen spelen. Hiermee voegden zij in 2024 gezamenlijk een waarde van bijna €73.000 toe aan de samenleving.

HCOB

HCOB is een hockeyvereniging uit Elst met 670 leden en maakt deel uit van het Vitale Sportpark De Pas. Het terrein is vrij toegankelijk en wordt dagelijks gebruikt door buurtkinderen, leden van de vereniging en door broertjes, zusjes of ouders die meekomen tijdens sportactiviteiten.

HCOB heeft geïnvesteerd in de realisatie van het Speelbos Clover speeltoestel op het sportpark. Het toestel biedt ruimte voor kinderen van verschillende leeftijden om samen te spelen, te ontdekken en actief bezig te zijn. De uitkijktoren met een lage glijbaan en vaste trap maakt het toegankelijk voor jonge kinderen, terwijl het klimnet oudere kinderen uitdaagt om hun kracht en coördinatie te ontwikkelen. Hiermee stimuleert het speeltoestel zowel motorische ontwikkeling als fantasierijk spelen.

Figuur 2 - Gezondheid, fitheid en welzijn

2.2.2 Sociale cohesie, inclusie en armoede

Sportverenigingen dragen bij aan sociale cohesie en inclusie

Sinds de jaren zestig is het individualiseringsproces in Nederland in een stroomversnelling geraakt. Met de opkomst van digitalisering in de jaren negentig is dit verder versterkt en zijn mensen steeds meer verbonden geraakt via digitale netwerken. Hierdoor verandert de aard van sociale verbanden in de samenleving, stelt het Sociaal en Cultureel Planbureau (Bakker, 2025).

Individualisering kan ertoe leiden dat de verbindingen tussen de mensen in een samenleving afbrokkelen en dat groepen meer tegenover elkaar komen te staan. Sociale cohesie wordt ook wel het cement van de samenleving genoemd. Sociale cohesie kan omschreven worden als de mate waarin mensen zich met elkaar en met allerlei instituties verbonden voelen. Sociale verbindingen zijn nauw verwant aan de menselijke behoefte aan thuisgevoel en geborgenheid en ze geven zin en structuur aan het leven. Onderzoek van het Sociaal en Cultureel Planbureau toont dan ook aan dat mensen die deelnemen aan verenigingen vaker maatschappelijk betrokken zijn, actiever deelnemen aan vrijwilligerswerk en sterker participeren in de samenleving (Sociaal en Cultureel Planbureau [SCP], 2024).

Sportverenigingen verbinden mensen met elkaar door het organiseren en aanbieden van sport met elkaar en voegen daarmee waarde toe aan de samenleving. Sportverenigingen brengen mensen met verschillende achtergronden samen en leveren daarmee een belangrijke bijdrage aan sociale cohesie. Ze werken aan gelijke behandeling, dragen bij aan een veilige omgeving en creëren een plek waar mensen zich thuis voelen. Daarnaast weten we dat als men eenmaal sport bij de sportclub, het sportplezier en het commitment om te blijven sporten hoog blijft. Onderzoek laat zien dat wanneer mensen zich thuis voelen binnen een sportvereniging, zowel het sportplezier als de betrokkenheid om te blijven deelnemen toeneemt (Kantar Public, 2022). Wanneer het verenigingsleven afbrokkelt zal dit leiden tot meer polarisatie, eenzaamheid, afname van maatschappelijke participatie, en daarmee hogere kosten voor andere domeinen als onder andere zorg, welzijn, onderwijs, veiligheid, natuur, klimaat en economie.

Sportverenigingen bieden vaak niet alleen activiteiten aan hun eigen leden maar zetten zich ook in voor (kwetsbare) groepen in hun buurt, wijk of regio. Naast de eerdergenoemde inzet om sport- en beweegactiviteiten voor kwetsbare groepen mogelijk te maken, leveren zij ook een belangrijke bijdrage aan sociale inclusie en het tegengaan van polarisatie. Verenigingen en hun vrijwilligers betrekken uiteenlopende kwetsbare groepen, zoals mensen in armoede, ouderen, mensen in eenzaamheid, statushouders en anderen die moeilijk aansluiting vinden of een afstand (tot de arbeidsmarkt) ervaren. Deze mensen worden niet alleen betrokken bij sportactiviteiten, maar ook als vrijwilliger, bijvoorbeeld achter de bar of als scheidsrechter. Internationaal onderzoek van sportsocioloog Ramón Spaaij (Spaaij et al., 2015), laat bovendien zien dat sportverenigingen een belangrijke rol kunnen spelen bij de integratie van nieuwkomers, omdat het plekken zijn waar sociale netwerken ontstaan en sociaal kapitaal wordt opgebouwd. De voorbeelden in dit hoofdstuk laten zien op welke wijze sportverenigingen bijdragen aan sociale cohesie en inclusie via verschillende activiteiten.

Individualisering kan ertoe leiden dat de
verbindingen tussen de mensen in een
samenleving afbrokkelen en dat groepen
meer tegenover elkaar komen te staan

Sportverenigingen helpen mensen in armoede

Na vijf jaar gedaald te zijn stijgt de armoede sinds 2024 in Nederland weer, stelt het SCP (Centraal Bureau voor de Statistiek [CBS], 2025). Van de 100 onderzochte sportverenigingen bevinden zich er 20 in een kansarme wijk. Deze verenigingen ondersteunen leden bij het betalen van contributie, maar dit probleem speelt breder: meer dan 70% van de geselecteerde verenigingen heeft leden die gebruikmaakten van financiële regelingen in 2024 zoals de Stadspas en het Jeugdfonds Sport & Cultuur om hun contributie te betalen. In totaal gaat het om meer dan 1.200 leden binnen de 100 deelnemende verenigingen. De penningmeester of ledenadministratie biedt hierbij vaak intensieve ondersteuning, omdat aanvraagprocedures vaak ingewikkeld zijn.

Sportverenigingen gaan vaak nog een stap verder. Zij kennen hun leden goed en verwijzen hen bij financiële problemen door naar andere instanties, zoals de gemeente of private organisaties zoals Rabobank Geldfit. In de praktijk blijkt echter dat deze ondersteuning niet altijd toereikend is. Een veelvoorkomend probleem is dat het gezinsinkomen net te hoog is om in aanmerking te komen voor regelingen zoals de Stadspas of het Jeugdfonds Sport & Cultuur. Dit betekent dat voor één kind het lidmaatschap kan worden betaald, maar dat het inkomen te laag is om meerdere kinderen te laten sporten.

Binnen de groep van 100 bood ongeveer een derde van de sportverenigingen in 2024 hun leden financiële ondersteuning bij het betalen van de contributie, bijvoorbeeld via een eigen particulier fonds, dat mogelijk wordt gemaakt met donaties van sponsors en leden. Hiermee leverden zij gezamenlijk een waarde van €64.000.

Daarnaast bieden sportverenigingen ook andere vormen van financiële steun. Zo voorzien zij in basisbehoeften door het uitdelen van levensmiddelen, kleding, consumentenartikelen en speelgoed. Eveneens werken ze aan voorlichtingen om financieel bewustzijn te vergroten en worden er trainingen gegeven gericht op financiële zelfredzaamheid. Ook faciliteert 28% van de sportverenigingen mobiliteit voor leden die zelf geen vervoer kunnen betalen. Bij enkele verenigingen in dit onderzoek wordt er bovendien intensieve begeleiding geboden aan leden bij schuldhelpverlening.

Met al deze inzet, uitgevoerd door vrijwilligers van verenigingen worden kleine en grotere financiële problemen voorkomen en wordt de overheid kosteloos veel werk uit handen genomen. Met bovengenoemde activiteiten voegen de sportverenigingen in dit onderzoek een waarde van ruim €310.000 toe aan de samenleving in 2024.

A photograph of two women smiling. The woman on the left is standing, wearing an orange t-shirt and glasses. The woman on the right is sitting in a wheelchair, wearing a pink t-shirt and glasses. They are both looking at each other and smiling. The background is a blurred indoor setting with blue and white structural elements.

14 sportverenigingen bieden dag-
besteding aan voor mensen met een
beperking. Samen realiseerden zij
18.000 uur zinnvolle tijdsbesteding in 2024

vv ONT

vv ONT is een voetbalvereniging uit Opeinde met meer dan 500 leden, en ondersteunt leden bij het betalen van de contributie. De vereniging maakt hierbij gebruik van bestaande regelingen, zoals het Jeugdfonds Sport & Cultuur en Volwassenenfonds Sport & Cultuur. Daarnaast zet de vereniging zich in voor leden die buiten deze regelingen vallen. Zo beschikt vv ONT over een eigen steunfonds, mogelijk gemaakt door bijdragen van sponsors en fondsen. Hiermee kunnen ook gezinnen worden ondersteund die niet in aanmerking komen voor bestaande voorzieningen. Tevens heeft de vereniging een schoenen- en materialenbank waar ongevraagd en gratis gebruik van kan worden gemaakt door leden.

Sportverenigingen betrekken kwetsbare groepen en zorgen voor participatie

Ruim twee derde van de sportverenigingen organiseert sportactiviteiten voor kwetsbare doelgroepen, zoals ouderen, mensen met een beperking, kinderen met mentale problemen, statushouders en vluchtelingen. Hierbij kan gedacht worden aan aangepaste sportactiviteiten, zoals walking football en tennis, frame-voetbal en G-hockey. Gezamenlijk bieden sportverenigingen ruim 125.000 uren sportaanbod voor verschillende kwetsbare groepen in 2024. Hiermee voegen ze een waarde van €1.815.000 toe aan de samenleving.

14 sportverenigingen bieden dagbesteding aan voor mensen met een beperking. Samen realiseerden zij 18.000 uur zinvolle tijdsbesteding in 2024, met een maatschappelijke waarde van ruim €230.000. Ook dragen 8 sportverenigingen bij aan re-integratie op de arbeidsmarkt door werkervaringsplekken aan te bieden; samen boden zij 8.600 uur werk aan in 2024, waarmee ze een waarde toevoegden aan de samenleving van meer dan €155.000. Daarnaast bieden enkele verenigingen een dienstverband aan mensen met een (doelgroep UWV) arbeidsbeperking of die onder de participatiewet vallen. Bovendien zijn er enkele verenigingen in het onderzoek die vluchtelingen opvangen en mensen helpen met reclassering.

Sportverenigingen betrekken kwetsbare groepen zoals statushouders of ouderen uit de buurt ook als vrijwilliger. Daarmee ontwikkelen mensen vaardigheden, vergroten zij hun netwerk en maken actief deel uit van de samenleving.

Met bovengenoemde activiteiten leveren sportverenigingen en hun vrijwilligers een belangrijke bijdrage aan sociale inclusie en participatie van kwetsbare mensen en leverden zij in 2024 een waarde van bijna €2,32 miljoen voor de samenleving.

67% van de 100 onderzochte sportverenigingen organiseert sportactiviteiten voor kwetsbaren, die hierdoor in totaal samen meer dan **124.000 uren** konden sporten in 2024

ckv MIA

ckv MIA is een korfbalvereniging uit Amersfoort met 400 leden en organiseert sportactiviteiten voor kwetsbare groepen in de directe omgeving. Voor nieuwkomers biedt de vereniging wekelijks aangepaste trainingen, waarbij rekening wordt gehouden met de taal en culturele verschillen. Daarnaast organiseert MIA een post-GLI (Gecombineerde Leefstijlinterventie) traject voor mensen met overgewicht of obesitas, onder begeleiding van deskundige trainers en afgestemd op fysieke belastbaarheid. Uit de meting blijkt dat hiermee 2.200 uren sportactiviteiten voor kwetsbare doelgroepen zijn georganiseerd.

Sportverenigingen tegen eenzaamheid

Bij de sportverenigingen kunnen mensen andere buurtbewoners laagdrempelig ontmoeten en plezier beleven. Daarmee vervullen verenigingen een rol in het tegengaan van eenzaamheid.

Veel clubs organiseren biljart- of kaartavonden voor iedereen in de buurt. In deze meting zet ruim een derde van de 100 sportverenigingen zich actief in om eenzaamheid te bestrijden en participatie van mensen en gezinnen te stimuleren. Dit doen zij bijvoorbeeld door het organiseren van inloopmomenten, koffieochtenden, kaart- en biljartavonden, gezamenlijke maaltijden, creatieve activiteiten en laagdrempelige ontmoetingsactiviteiten. Gezamenlijk realiseren zij meer dan 23.000 contactmomenten voor eenzame mensen en stimuleren meer dan 2.500 uur participatie van mensen en gezinnen in 2024, waarmee zij meer dan €157.000 waarde toevoegen aan de samenleving. Wanneer sportverenigingen dit soort activiteiten niet meer oppakken, zouden veel mensen vereenzamen en zou de samenleving of overheid deze eenzaamheid op een andere manier moeten tegengaan.

ATC'65

ATC'65 is een voetbalvereniging uit Hengelo met ruim 1.150 leden en vervult met Ontmoetingspark Slangenbeek een belangrijke maatschappelijke rol voor de inwoners van Slangenbeek en omgeving. De vereniging organiseert wekelijks sportactiviteiten voor kwetsbare groepen, zoals SamenFit, FlowFit, wandelgroepen en Walking Football.

Daarnaast biedt ATC'65 ruimte voor ontmoeting buiten sport- en beweegactiviteiten, met onder andere koffie-inloopmomenten, kaartavonden, wijkklunches en inspiratiesessies. Hiermee bereikt de vereniging mensen voor deelname niet vanzelfsprekend en verlaagt zij de drempel om mee te doen.

Ook biedt de vereniging dagbesteding aan mensen met een beperking en werkervaringsplekken gericht op (re)integratie voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Sportverenigingen als verbindende kracht voor de buurt

Meer dan de helft van de 100 sportverenigingen organiseert zowel buurt- als culturele activiteiten voor de directe omgeving en heeft daarmee een verbindende rol voor mensen in de wijk en buurt. Ze organiseren bijvoorbeeld wijklunches, tentoonstellingen, boekpresentaties, pubquizzes, darttoernooien, theaterworkshops, kerstdiners, buurtbarbecues, spelmiddagen, bingoavonden en open clubdagen. Hiermee trokken ze in 2024 ruim 35.000 mensen (niet-leden) uit de buurt naar hun vereniging. Daarnaast dragen 20 sportverenigingen bij aan maatschappelijke discussie en debat, bijvoorbeeld in aanloop naar verkiezingen. Sportverenigingen zijn daarmee plekken waar mensen samenkomen, elkaar ontmoeten en zich verbonden voelen met hun directe omgeving. De 100 sportverenigingen creëren op dit gebied €233.000 impactwaarde. Wanneer sportverenigingen deze activiteiten niet meer organiseren, zal deze verbindende rol op een andere plek in de samenleving moeten worden vormgegeven.

AFC Quick 1890

AFC Quick 1890 is een voetbalvereniging uit Amersfoort met meer dan 850 leden. De OldStars en vrijwilligers van de vereniging verzorgen jaarlijks een kerstdiner voor circa 30 ouderen uit een lokaal woonzorgcentrum. De ouderen worden door vrijwilligers opgehaald en na afloop weer thuisgebracht. In het paviljoen van de vereniging genieten zij van een gezamenlijke avond met een verzorgd driegangendiner, uitgeserveerd door de betrokken OldStars van de vereniging.

Sportverenigingen bemiddelen bij conflictsituaties

6 van 100 sportverenigingen zetten zich in voor het oplossen van conflicten tussen leden, mensen in de wijk en families. Vrijwilligers van de vereniging begeleiden gesprekken en zetten bemiddeling in om problemen op te lossen. Gezamenlijk hebben deze verenigingen 86 conflicten weten te bemiddelen in 2024 en voegen daarmee €116.000 waarde toe aan de samenleving.

Binnen een van de sportverenigingen is een vertrouwenscommissie ingericht waar leden onder andere terechtkunnen met conflicten. De vereniging wordt vanwege de vertrouwelijkheid van deze casussen niet bij naam genoemd.

Door deze aanpak worden signalen en kwesties opgepakt en verdere escalatie voorkomen. De vertrouwenscommissie draagt daarmee bij aan een sociaal veilig sportklimaat en biedt leden de ruimte om problemen bespreekbaar te maken.

A photograph of three men playing soccer on a green artificial turf field. The man in the center is wearing a white and red polo shirt and black shorts. The man on the right is wearing a green jersey and red shorts with 'ME' on the side. The man on the left is partially visible, wearing a green jersey and red shorts. A soccer ball is on the ground in the bottom left corner. The background shows a green fence and trees.

Sportverenigingen betrekken **kwetsbare groepen** zoals statushouders of ouderen uit de buurt ook als vrijwilliger

Sportverenigingen dragen bij aan inclusie en gelijke behandeling

37% van de sportverenigingen ontplooit activiteiten gericht op inclusie en gelijke behandeling binnen de vereniging. Zij doen dit onder andere door voorlichting te geven over thema's als gendergelijkheid, emancipatie, racisme en discriminatie, en door trainingen te organiseren voor vrijwilligers en trainers.

Zo maken sportverenigingen afspraken over gewenst en ongewenst gedrag, bijvoorbeeld tijdens coach-avonden of startgesprekken. Daarnaast hanteren veel verenigingen huisregels en zichtbare normen gericht op een veilige en inclusieve omgeving, waarin iedereen zich welkom kan voelen.

Met bovengenoemde activiteiten dragen sportverenigingen bij aan bewustwording en het creëren van een inclusieve sportomgeving. In totaal realiseerden zij hiermee een maatschappelijke waarde van meer dan €60.000 in 2024.

Sportverenigingen stellen hun accommodatie, netwerk of kennis beschikbaar

38 sportverenigingen met een eigen accommodatie stellen deze voor maatschappelijke doeleinden (om niet) ter beschikking aan andere organisaties uit de directe omgeving, bijvoorbeeld om eenzaamheid (onder ouderen of jongeren) tegen te gaan. Ook worden ruimtes tegen een maatschappelijk tarief (met korting) verhuurd.

16 sportverenigingen hebben een ruimte met een maatschappelijke functie waar mensen elkaar ongedwongen kunnen ontmoeten, zoals in een buurthuis. Ruimtes met een maatschappelijke functie hebben een impactwaarde van €391.000 in 2024.

Daarnaast delen sportverenigingen niet alleen hun accommodatie, maar ook hun kennis en kunde met anderen, zodat deze breder inzetbaar is. Zo delen 41 sportverenigingen hun kennis met meer dan 300 partijen en geven 22 sportverenigingen een financiële bijdrage aan maatschappelijke organisaties in 2024. Met deze inzet voegen zij een waarde toe aan de samenleving van meer dan €83.000. Bovendien zijn er 6 sportverenigingen die vraag en aanbod matches van kleine diensten en buurtklusjes met hun vrijwilligers.

De sportverenigingen uit deze meting voegen met bovengenoemde activiteiten gezamenlijk meer dan €1,05 miljoen aan waarde toe. Wanneer sportverenigingen hun accommodaties minder beschikbaar gaan stellen door achterstallig onderhoud of tekort aan vrijwilligers, dan zullen de kosten voor maatschappelijke functies en activiteiten op een andere manier gedragen moeten worden door de samenleving, of zullen deze verdwijnen.

D.S.V. Full Speed

D.S.V. Full Speed is een vereniging uit Delft met meer dan 600 leden, waar verschillende sporten worden beoefend, waaronder veldvoetbal, zaalvoetbal, tennis en padel. Daarnaast biedt de vereniging ruimte voor kaarten, biljarten en vissen. De vereniging stelt maandelijks hun accommodatie beschikbaar aan Stichting De Zonnebloem en twee keer per jaar aan Thomashuis Delft. Daarnaast worden het gehele of delen van het complex tegen een gereduceerd tarief beschikbaar gesteld aan verschillende organisaties, zoals bijvoorbeeld Swim to Fight Cancer.

Figuur 3 - Sociale cohesie, inclusie en armoede

Gezamenlijk realiseren zij meer dan **23.000 contactmomenten** voor eenzame mensen en stimuleren meer dan **2.500 uur participatie** van mensen en gezinnen

2.2.3 Persoonlijke groei en ontwikkeling

Voor veel mensen zijn sportverenigingen een plek waar zij zich ontwikkelen, zowel persoonlijk als maatschappelijk. Leden leren er niet alleen sporten, maar ontwikkelen ook vaardigheden zoals doelen stellen, samenwerken, discipline, omgaan met autoriteit en functioneren in groepsverband. Deze vaardigheden vormen een belangrijke basis voor deelname aan de samenleving.

Deze ontwikkeling beperkt zich niet alleen tot (jeugd)leden. Ook vrijwilligers spelen een belangrijke rol binnen het leerproces van sportverenigingen. In rollen als trainer, scheidsrechter, commissie- of bestuurslid ontwikkelen zij vaardigheden zoals didactisch handelen, omgaan met weerstand, organiseren, leidinggeven en het vormen van visie en beleid. Sportverenigingen dragen daarmee bij aan de persoonlijke ontwikkeling van mensen, waarvan de effecten ook zichtbaar zijn buiten de vereniging.

Daarnaast zetten sportverenigingen zich in voor de ontwikkeling van mensen die geen lid of vrijwilliger zijn, maar die deel uitmaken van de directe omgeving. Denk bijvoorbeeld aan het bieden van huiswerkbegeleiding of trainingen in basis- en werk gerelateerde vaardigheden, gericht op het vergroten van participatie.

Sportverenigingen versterken vaardigheden

In dit onderzoek zijn verschillende trainingen die vanuit de clubs worden gegeven in kaart gebracht. In totaal hebben 11 sportverenigingen 4.700 uur aan trainingen in basisvaardigheden geboden. Daarnaast gaven 16 verenigingen zo'n 5.500 uur training in werk gerelateerde vaardigheden. Deze trainingen zijn erop gericht om de toegang tot arbeid te verhogen, en worden geboden aan zowel leden en vrijwilligers als mensen uit de directe omgeving. De totale impactwaarde van de trainingen was circa €117.000 in 2024.

THC Hurley

THC Hurley is een hockeyvereniging uit Amstelveen met circa 2.200 leden en een sterke jeugdopleiding die op het hoogste landelijke niveau speelt. Binnen de vereniging is er niet alleen aandacht voor sportieve ontwikkeling, maar ook voor het creëren van een omgeving waarin iedereen zich thuis en gezien voelt.

Voor elk lid worden jaarlijks meerdere ontwikkelgesprekken gevoerd met de trainer-coach, een technisch coördinator en een zogenoemde categorieleider, die specifiek verantwoordelijk is voor de sociale ontwikkeling. Doordat deze begeleiders spelers over meerdere jaren volgen, ontstaat een breedbeeld van hun ontwikkeling, zowel sportief als persoonlijk.

Naast de opleiding van spelers investeert Hurley ontwikkeling van trainers. Jonge trainers, vaak afkomstig uit eigen jeugd of via het aanbieden van stageplekken, starten met het begeleiden van de jongste leeftijdsgroepen onder begeleiding en groeien door naar zelfstandige rollen als trainer en coach. Deze ontwikkeling wordt ondersteund door zowel bondstrainingen als interne begeleiding. Technisch managers en coördinatoren voeren regelmatig ontwikkelgesprekken en bieden trainers de mogelijkheid om door te groeien naar hogere teams, waaronder topjeugd en seniorenselecties.

Voor veel mensen zijn sportverenigingen een plek waar zij zich ontwikkelen, zowel persoonlijk als maatschappelijk

Sportverenigingen dragen bij aan leren en het vergroten van kennis

Volgens de Inspectie van het Onderwijs staat het Nederlandse onderwijssysteem onder toenemende druk. Scholen hebben te maken met personeelstekorten, hoge werkdruk en een groeiende behoefte aan individuele begeleiding van leerlingen (bron: De Staat van het Onderwijs 2023-2024). Tegelijkertijd groeit het belang van praktijkervaring voor studenten. Stageplekken bieden studenten de mogelijkheid om vakinhoudelijke kennis toe te passen en dragen eveneens bij aan het ontwikkelen van sociale vaardigheden, zelfvertrouwen en een verkenning van de arbeidsmarkt.

Ook hier spelen sportverenigingen vaak een rol als opleidingsplek voor studenten. Ze bieden stageplaatsen voor uiteenlopende opleidingen, zoals Sport en Bewegen, Sportkunde en Social Work. Uit de meting blijkt dat sportverenigingen in 2024 gezamenlijk meer dan 35.000 stage-uren hebben aangeboden aan mbo-studenten, wat een waarde vertegenwoordigt van ruim €221.000. Daarnaast bieden 11 sportverenigingen stageplekken aan leerlingen uit het voortgezet speciaal onderwijs en praktijkonderwijs. Gezamenlijk boden ze 1.500 uur stage in 2024, en realiseerden hiermee een waarde van €14.500. Ook studenten uit het hbo en wo maken gebruik van stageplekken bij sportverenigingen. Hierbij gaat het vaak om studenten van opleiding als sportkunde of (sport)marketing. In totaal bieden 20 verenigingen meer dan 7.300 uur stage in 2024, wat een waarde heeft van €21.000. Daarnaast zijn er 2 sportverenigingen die studiebeurzen hebben aangeboden aan hun leden, waarmee ze een waarde van €61.000 realiseerden.

Sommige sportverenigingen ondersteunen hun leden met huiswerkbegeleiding. Zo hebben 4 verenigingen samen 7.700 uur huiswerkbegeleiding geboden, gericht op het versterken van schoolprestaties van leden. Hetgeen een impactwaarde van €45.000 heeft. Daarnaast investeren verenigingen in het bieden van toegang tot kennis en het ontwikkelen van extra lesmateriaal voor zowel vrijwilligers als leden, hetgeen een waarde van €41.000 heeft. Bovendien zijn er sportverenigingen die de culturele kennis van hun leden, vrijwilligers en mensen in de directe omgeving stimuleren en daarmee meer dan 1.800 personen bereiken in 2024.

Figuur 4 - Persoonlijke groei en ontwikkeling

14 Sportverenigingen brengen mensen met verschillende achtergronden samen en leveren daarmee een belangrijke bijdrage aan sociale cohesie

2.2.4 Beleid en voorlichting

Ongezond gedrag vormt een belangrijke oorzaak van ziekte in Nederland. Volgens het Nederlands Huisartsen Genootschap wordt bijna 20% van de ziektelast veroorzaakt door leefstijlfactoren zoals roken, ongezonde voeding, overmatig alcoholgebruik en te weinig beweging. Naar schatting leidt dit jaarlijks tot ruim 35.000 sterfgevallen en €8,6 miljard aan zorguitgaven (Nederlands Huisartsen Genootschap [NHG], 2024). Voorlichting over gezonde leefstijl is daarom belangrijk.

Sportverenigingen geven voorlichting over gezondheid en leefstijl

Uit het onderzoek blijkt dat 58% van de sportverenigingen in 2024 voorlichting gaf over alcoholgebruik, drugsgebruik en roken. Bovendien geven ze ook specifieke trainingen over gezonde leefstijl. In de meting is nadrukkelijk onderscheid gemaakt tussen beleid (zoals een rookvrije club), actieve voorlichting en training. Het hanteren van regels, zoals een drugs- of rookvrije vereniging, valt buiten de scope van deze meting, terwijl voorlichting en training onderdeel uitmaakt van het onderzoek.

Onder voorlichting verstaan we het bespreekbaar maken van keuzes en risico's rondom gezondheid en leefstijl. Training richt zich op het ontwikkelen van vaardigheden en het daadwerkelijk in de praktijk brengen daarvan. Dit gebeurt bijvoorbeeld door het organiseren van voorlichtingsavonden en trainingen in samenwerking met expertiseorganisaties, waarbij zowel leden als vrijwilligers aanwezig zijn. Daarnaast zetten veel sportverenigingen posters en andere uitingen in op en rondom accommodaties, en verspreiden zij via nieuwsbrieven en sociale mediakanalen informatie om leden en vrijwilligers bewust te maken van keuzes en risico's.

De sportverenigingen in deze meting bereiken met hun voorlichtings- en trainingsactiviteiten in 2024 meer dan 13.000 personen. Ze leverden bijvoorbeeld een belangrijke bijdrage aan overheids campagnes, zoals "Rookvrije Generatie" en "NIX18". Daarnaast stelden zij gratis zonnebrandcrème beschikbaar aan de bezoekers van hun vereniging ter bescherming van de zon, waarmee in 2024 101.000 personen werden bereikt. Hiermee realiseerden zij gezamenlijk een impactwaarde van €538.000 in 2024.

C.k.v. Unitas/Perspectief

C.k.v. Unitas/Perspectief is een korfbalvereniging uit Harderwijk, met circa 500 leden, en organiseert voorlichting over roken, alcoholgebruik, seksualiteit en een gezonde leefstijl. De voorlichting over alcohol- en drugsgebruik wordt verzorgd in samenwerking met Stichting Columbus, een lokale partner en sponsor van de vereniging. Dit is de coffeeshop van Harderwijk zonder winstoogmerk dat budget vrijmaakt om samen te werken met maatschappelijke instellingen voor educatie- en voorlichtingsprogramma's. Daarnaast stelt de vereniging sinds 2025 zonnebrandcrème beschikbaar voor bezoekers van het sportpark.

Sportverenigingen dragen bij aan veiligheid

12 sportverenigingen geven voorlichting over verkeersveiligheid. Dit doen zij bijvoorbeeld via BOB-campagnes, lichtcontroles van fietsen en scooters bij jeugdleden in de donkere maanden en het uitdelen van fietslampjes. Ook verzorgen zij, vaak in samenwerking met autorij scholen, gastlessen over verkeersveiligheid en het gevaar van de dode hoek. Met deze activiteiten bereikten zij samen 5.500 personen in 2024, hetgeen voor een impactwaarde van €26.000 staat.

Daarnaast zetten 48 sportverenigingen zich in voor het creëren van een veilige omgeving door het bieden van training in spoedhulpverlening en levensreddende maatregelen. Met deze activiteiten realiseerden zij €217.000 impactwaarde in 2024.

SV Spero

SV Spero is een voetbalvereniging uit Elst met meer dan 1.800 leden en verzorgt trainingen op het gebied van spoedhulpverlening en levensreddend handelen voor leden en vrijwilligers. Via EHBO- en AED-cursussen leren deelnemers hoe zij moeten handelen bij noodsituaties, zoals bij reanimatie of verstikking. Zo draagt SV Spero bij aan een veilige sportomgeving.

Figuur 5 - Beleid en voorlichting

De sportverenigingen in deze meting
bereiken met hun voorlichtings- en
trainingsactiviteiten in 2024 meer dan
13.000 personen

2.2.5 Duurzaamheid en klimaat

De druk op het klimaat en de leefomgeving neemt toe. Tegelijkertijd bestond in 2024 nog altijd circa 80% van het totale Nederlandse energieverbruik uit niet-duurzame (fossiele) energie, blijkt uit cijfers van het CBS (CBS, 2025a). Lokale organisaties spelen een steeds belangrijkere rol in het realiseren van duurzame oplossingen. Sportverenigingen vormen hierin vaak een nog wat onbekende, maar relevante schakel. Met hun accommodaties, energieverbruik, bereik en voorbeeldfunctie kunnen zij bijdragen aan de verduurzaming van hun directe omgeving.

Duurzaamheid wordt voor steeds meer sportverenigingen een noodzakelijk onderdeel van hun organisatie. Stijgende energiekosten, veranderende wet- en regelgeving en maatschappelijke verwachtingen zetten verenigingen in beweging om te investeren in energieopwekking, duurzaam energieverbruik en circulair gebruik van materialen.

Sportverenigingen werken aan duurzame accommodaties

Wij zien dat 42% van de 100 sportverenigingen in 2024 investeerden in het verduurzamen van hun accommodatie. Bij verenigingen met een accommodatie werd geïnvesteerd in onder andere LED-verlichting, isolatie, warmtepompen en zonnepanelen. Daarnaast hebben enkele sportverenigingen een wateropslag gecreëerd en groene daken aangelegd. Daarnaast investeren 29 sportverenigingen in een duurzame inrichting van hun accommodatie. Zij kochten in 2024 gezamenlijk 1.300 duurzame meubels in.

Met bovenstaande genoemde investeringen in duurzame accommodaties realiseerden deze sportverenigingen een impactwaarde van meer dan €2,2 miljoen.

Sportverenigingen werken met duurzame energie

Sportverenigingen dragen bij aan de energietransitie door duurzame energie in te kopen en zelf energie op te wekken. 49 sportverenigingen kochten gezamenlijk bijna 1,4 miljoen kWh duurzame energie in, hetgeen een impactwaarde van €55.800 vertegenwoordigt. Daarnaast wekken 45 sportverenigingen duurzame energie op, bijvoorbeeld door middel van zonnepanelen. Gezamenlijk produceren zij ruim 871.000 kWh in 2024, wat resulteert in een waarde van €339.700. 3 sportverenigingen investeren in duurzame energie in 2024, en voegen daarmee meer dan €98.000 aan waarde toe aan de samenleving.

An aerial photograph of a golf course green and sand trap. The green is a vibrant green, and the sand trap is a light brown color. The surrounding area is lush with green grass and trees. The text is overlaid on the top left of the image.

Sportverenigingen zetten zich in voor de natuur door het plaatsen van nestkasten, het aanplanten van insectvriendelijke planten en bomen, het creëren van **5630m² extra groene ruimte** en het beheren van meren en vijvers

USV Hercules 1882

USV Hercules 1882 is een omnivereniging uit Utrecht met meer dan 2.800 leden, waar onder andere veldvoetbal, zaalvoetbal, tennis, cricket, goalball en badminton worden beoefend. De vereniging heeft de afgelopen jaren uitvoerig geïnvesteerd in de verduurzaming van haar accommodatie. Zo is het dak van de sporthal volledig voorzien van zonnepanelen, waarmee jaarlijks meer dan 100.000 kWh aan duurzame energie wordt opgewekt. Daarnaast is de vereniging volledig van het gas af en maakt zij gebruik van een warmtepomp voor energievoorziening. In 2024 is bovendien geïnvesteerd in een nieuwe en duurzame verwarmingsinstallatie voor het complex.

Sportverenigingen recyclen, hergebruiken en gaan verspilling tegen

Sportverenigingen laten zien dat duurzaamheid niet alleen in grote investeringen zit, maar juist ook in dagelijks handelen. Zij zetten zich in voor het hergebruiken, repareren of delen van materialen en het tegengaan van verspilling.

Er wordt op grote schaal materiaal hergebruikt en gerecycled. In totaal is ruim 40.000 kilo aan afvalstromen, waaronder textiel, papier, glas, plastic en GFT, gerecycled of upcycled in 2024. 7 sportverenigingen hebben bijvoorbeeld sportmaterialen gerecycled in samenwerking met De Sportspullenbank en ClubHub. Daarnaast krijgen materialen een tweede leven doordat verenigingen meubels en apparaten repareren voor hergebruik of doneren aan andere organisaties. Ook wordt er steeds vaker gekozen voor het delen van producten en apparaten met andere organisaties in samenwerking op een accommodatie of in een omgeving.

22 sportverenigingen richten zich op het tegengaan van voedselverspilling waarmee bijna 7.000 voedselproducten gered zijn in 2024. Hiermee wordt een waarde van meer dan €14.000 gerealiseerd in 2024. Bovendien werd oud papier en karton opgehaald in de buurt door 12 verenigingen, gezamenlijk werd hiermee 225.200 kilogram ingezameld in 2024.

Met alle bovengenoemde activiteiten voegen sportverenigingen een waarde van meer dan €80.000 toe aan de samenleving in 2024.

Sportverenigingen kopen duurzaam in

In deze meting kochten 24 sportverenigingen 264 duurzame elektronische apparaten in 2024, zoals energiezuinige koelkasten en inductiekookplaten. Hier staat een waarde voor van €4.400.

27 sportverenigingen kochten ook duurzaam voedsel zoals lokaal geteeld fruit en dranken zoals koffie en thee. Door bewust duurzaam in te kopen voegen de sportverenigingen in deze meting gezamenlijk een waarde toe van meer dan €67.000 in 2024.

Sportverenigingen stimuleren duurzaam gedrag bij leden thuis

Sportverenigingen laten zien dat duurzaamheid niet alleen in grote investeringen zit, maar juist ook in dagelijks handelen

Er zijn 12 sportverenigingen die bij hun leden energiebesparende maatregelen promoten en advies geven over de verduurzaming van hun huis. Daarnaast zijn er 7 sportverenigingen die hun leden informeren over duurzame consumptie. Hierbij gaat het bijvoorbeeld over producten en diensten die het milieu beschermen. Met al deze activiteiten worden meer dan 2.100 huishoudens bereikt in 2024 en wordt een waarde van €58.000 gerealiseerd.

Sportverenigingen werken aan een schone en groene omgeving

Afval in het openbaar en groen gebied opruimen was een activiteit bij 22 verenigingen. Vrijwilligers van de sportverenigingen zetten zich met 3.700 uur werk in voor een schone omgeving in 2024 en voegen daarmee een waarde toe van bijna €55.000. 8 sportverenigingen zetten zich in voor de natuur door het plaatsen van nestkasten, het aanplanten van insectvriendelijke planten en bomen, het creëren van 5630m² extra groene ruimte en het beheren van meren en vijvers in 2024. Met bovengenoemde activiteiten voegen ze in 2024 een waarde toe van meer dan €432.000.

Deventer Zwem- en Poloclub De IJssel

Deventer Zwem- en Poloclub De IJssel, met meer dan 250 leden, heeft bijgedragen aan de verduurzaming van zwembaden in de provincie Overijssel. Dankzij de nauwe samenwerking met Sportbedrijf Deventer en de rol van de secretaris binnen het Supportteam Energie-Innovatie van de provincie Overijssel, is in 2024 onderzoek uitgevoerd naar de klimatisering van zwemparadijs De Scheg, waar de vereniging gebruik van maakt. Op basis van dit onderzoek zijn optimalisaties doorgevoerd, wat heeft geleid tot circa 5% gasreductie. Dit komt neer op een besparing die vergelijkbaar is met het jaarlijks gasverbruik van 16 tot 20 huishoudens. De opgedane inzichten zijn vervolgens gedeeld en toegepast bij andere zwembaden in de provincie. Dit heeft ertoe geleid dat 4 andere zwembaden hun klimaatinstallaties hebben verbeterd en verdere energiebesparing realiseren.

Figuur 6 - Duurzaamheid en klimaat

2.3 De waarde van vrijwilligers binnen sportverenigingen

De totale maatschappelijke waarde die werd gerealiseerd door 100 sportverenigingen in 2024 voor de Nederlandse samenleving bedroeg €54,6 miljoen. Dit hebben de sportverenigingen onder andere met de inzet van 16.000 vrijwilligers, die 1,9 miljoen vrijwilligers uren realiseerden, voor elkaar gekregen. Deze uren zijn niet alleen ingezet om sport te organiseren, maar ook om zorg te verlenen, een gezonde leefstijl te bevorderen, armoede en eenzaamheid tegen te gaan, sociale cohesie te versterken, huiswerkbegeleiding aan te bieden, kennis te delen en aan duurzaamheid te werken. Kortom, allemaal activiteiten die in dit onderzoek zijn beschreven. Deze 1,9 miljoen vrijwilligers uren zijn in dit onderzoek gewaardeerd met een waarde van €1,9 miljoen.

De waardering van vrijwilligers uren verdient een extra toelichting. Vaak wordt in onderzoek de waardering van vrijwilligerswerk gelijkgesteld aan het minimumloon. De Social Handprint waardeert de activiteiten die vrijwilligers uitvoeren echter op 3 manieren. Primair wordt gekeken naar de activiteit die een vrijwilliger uitvoert. Hierbij heeft het geven van taalles een andere maatschappelijke waarde dan het organiseren van een sportactiviteit voor kwetsbare groepen. Daarnaast kan het zijn dat een deel van de vrijwilligers zelf tot een kwetsbare groep behoort, waardoor het extra wordt gewaardeerd. Veel vrijwilligers geven aan dat hun inzet hen energie geeft. Het samen organiseren van trainingen, wedstrijden en activiteiten zorgt voor plezier, onderlinge verbondenheid en een gevoel van trots wanneer iets gezamenlijk lukt. Deze impact op de vrijwilligers zelf wordt met een symbolisch bedrag van 1 euro per uur gewaardeerd.

Uit de meting blijkt verder dat circa 90% van alle arbeidsinzet door vrijwilligers wordt gedaan. Indien deze inzet niet meer vrijwillig zou plaatsvinden, dan wordt de waarde niet geleverd. Indien al deze werkzaamheden door professionals opgevangen zouden moeten worden, dan zullen de kosten hiervan veel hoger worden voor onze samenleving. Uitgaande van het minimumloon van €14,71 per uur, zou dit neerkomen op een bedrag van bijna €28 miljoen. Wanneer we uitgaan van het gemiddelde uurloon van een sportinstructeur (€24,84 per uur), loopt dit bedrag op tot boven de €47 miljoen (Joble, z.d.). Anders gezegd zou dus minimaal €28 miljoen tot €47 miljoen geïnvesteerd moeten worden om uiteindelijk weer €54,6 miljoen aan maatschappelijke waarde te kunnen creëren.

Anders gezegd zou dus minimaal **€28 miljoen tot €47 miljoen** geïnvesteerd moeten worden om uiteindelijk weer **€54,6 miljoen** aan maatschappelijke waarde te kunnen creëren

H3 | CONCLUSIE

De waarde van sportverenigingen wordt steeds breder erkend. Maar welke positieve bijdrage laten sportverenigingen daadwerkelijk achter? Dit is de vraag die de Grote Clubactie, RVVB, Impact Agency en Social Handprint hebben gesteld. Het impact onderzoek richt zich op de vraag welke maatschappelijke impact sportverenigingen hebben op de Nederlandse samenleving.

Sportverenigingen hebben aantoonbare maatschappelijke impact

Sportverenigingen leveren een aanzienlijke maatschappelijke bijdrage met een geschatte gezamenlijke impact van €14,1 miljard per jaar. De uitkomsten uit dit onderzoek laten zien dat sportverenigingen een substantiële bijdrage leveren als sociaal knooppunt in buurten en dorpen op maatschappelijke opgaven, zoals gezondheid en welzijn, sociale cohesie en inclusie, zorg en eenzaamheid, duurzaamheid en persoonlijke groei en ontwikkeling en het mentaal welbevinden van mensen. Diverse recent uitgevoerde onderzoeken van onder andere Mulier Instituut en het Register voor Verenigingsbestuurders (RVVB) laten echter zien dat sportverenigingen, en daarmee direct ook de impact van sportverenigingen, onder druk staan (CBS, 2025c; Motivaction, 2023; Mulier Instituut, 2024a, 2024b; RVVB, 2023). Gemeentelijke en landelijke bezuinigingen die het sportverenigingsleven raken, de toenemende maatschappelijke verwachting van overheden en inwoners aan sportverenigingen en financiële en organisatorische onzekerheden bij sportverenigingen zetten druk op het sportverenigingsleven. Passende ondersteuning en een toekomstperspectief dat gebaseerd is op meer zekerheid zijn vereisten om de maatschappelijke impact van sportverenigingen te behouden en mogelijk te vergroten.

Sportverenigingen realiseren de grootste maatschappelijke impact door zich te richten op de uitvoering van hun primaire kerntaak

De kerntaak van sportverenigingen, te weten het faciliteren van sport- en beweegactiviteiten, levert meer dan 80% van de totale maatschappelijke impact. Dat laat dit onderzoek naar de impact van sportverenigingen zien. Dit omvat miljoenen sporturen en vertegenwoordigt een financiële impact van eveneens miljoenen euro's. Deze activiteiten vormen de primaire bestaansreden van de sportvereniging en worden door vrijwilligers met veel toewijding uitgevoerd. Op basis van deze inzichten is het aannemelijk dat ondersteuning van sportverenigingen zich primair dient te richten op kerntaak gerichte activiteiten en dat het ontzorgen van sportverenigingen zich dient te richten op niet kerntaak gerichte activiteiten.

De maatschappelijke impact van sportverenigingen is substantieel: deze wordt minimaal geschat op een tienvoud van de totale netto-uitgaven van gemeenten aan sport

De maatschappelijke impact van sportverenigingen wordt geschat op een gezamenlijke impact van €14,1 miljard per jaar. Dit staat in schril contrast met de netto-uitgaven van gemeenten aan sport. De totale maatschappelijke impact is naar schatting een vertienvoudiging van de totale gemeentelijke netto-uitgaven aan sport. Volgens Van Eldert (2026) bedroegen de bruto-uitgaven van gemeenten aan sport in 2024 €2 miljard. De inkomsten uit sport, onder meer uit verhuur en bijdragen van verenigingen, bedroegen €663 miljoen. Dit resulteerde in netto-uitgaven van Nederlandse gemeenten aan sport van €1,4 miljard in 2024. Hiervan werd 76% besteed aan sportaccommodaties. Het resterende deel werd ingezet voor sportbeleid en activering. De gemeentelijke sportuitgaven richten zich daarbij echter ook op andere aspecten dan uitsluitend de sportverenigingen. Denk bijvoorbeeld aan het faciliteren van bewegingsonderwijs, de inzet van buurtsportcoaches voor sport- en beweegstimulering of de exploitatie van gemeentelijke sportaccommodaties ten behoeve van (commercieel) gebruik onder alle inwoners en andere commerciële of maatschappelijke organisaties. De resultaten uit dit onderzoek laten zien dat sportverenigingen een effectieve en zinvolle investering zijn voor het realiseren van maatschappelijke impact.

Sportverenigingen vervullen een belangrijke rol als sociaal knooppunt in de wijk met sterke sociale netwerken

Dit rapport laat zien dat sportverenigingen een brede maatschappelijke functie vervullen als sociaal knooppunt in de wijk. Enerzijds beschikken zij over een waardevolle fysieke infrastructuur die toegankelijkheid en multifunctionele inzetbaarheid faciliteert. Clubgebouwen faciliteren ontmoeting. Sportvelden stimuleren beweging. En overige voorzieningen, zoals speeltuinen, parkeerplekken en verbindingswegen, zorgen voor toegankelijkheid. Anderzijds is hun sterke sociale infrastructuur, gedragen door vrijwilligers, van waarde. Sportverenigingen verbinden inwoners en organisaties en bieden hun een laagdrempelige, kansrijke positie in de maatschappij. Diverse onderzoeken, zoals de Harvard Study of Adult Development (z.d.), bevestigen de waarde van sterke sociale netwerken. Goede relaties houden mensen gelukkiger en gezonder. Mensen die meer verbonden zijn met familie, vrienden en gemeenschap zijn gelukkiger, fysiek gezonder en leven langer dan mensen die minder goed verbonden zijn. Het gaat hierbij niet om het aantal relaties, maar om de kwaliteit van de relaties. Gezien het bewezen verband tussen sterke sociale netwerken en verbeterde mentale en fysieke gezondheid, onderstreept dit rapport het belang van het benutten van sportverenigingen als sociaal knooppunt in de wijk voor het bevorderen van sociale cohesie en mentaal en fysiek welbevinden op lokaal niveau.

Sportverenigingen maken zichtbaar wat zorgzame buurten en preventiebeleid in de uitvoering betekenen

Sportverenigingen leveren een bijdrage aan diverse beleidsdoelen, waaronder informele zorg, preventiebeleid (met betrekking tot onder andere roken, alcohol, water drinken, hitte bewustzijn), minimabeleid, het tegengaan van eenzaamheid en de uitvoering van de participatiewet. Gezien de ambitie van de Rijksoverheid (2026) om te investeren in zorgzame buurten - gekenmerkt door wederkerige hulp, ontmoeting, preventie en een toegankelijke sociale infrastructuur - ontstaat de beleidsmatige vraag in hoeverre sportverenigingen hierin al een cruciale, mogelijk onderbelichte, rol vervullen. Als sportverenigingen expliciet worden gepositioneerd als integraal en centraal onderdeel van bijvoorbeeld een 'zorgzame buurt'-strategie en hiervoor passende en structurele ondersteuning krijgen, kunnen sportverenigingen hun unieke en invloedrijke positie als sociaal knooppunt in de wijk blijven benutten voor het bevorderen van sociale cohesie en mentale en fysieke gezondheid. Dit vraagt om een verschuiving van beleidsperceptie, waarbij de sportvereniging wordt erkend als onmisbare partner in het sociaal domein.

Sportverenigingen als effectief platform voor werk, leerplekken en het ondersteunen van kwetsbare groepen

Sportverenigingen vervullen een veelzijdige rol in de persoonlijke en maatschappelijke ontwikkeling van leden, vrijwilligers en mensen uit de directe omgeving, zo laat dit onderzoek zien. Ze vormen daarmee een belangrijk instrument voor het versterken van basis- en werk gerelateerde vaardigheden, het bevorderen van participatie op de arbeidsmarkt en het bieden van waardevolle leer- en stageplekken. Zij zijn niet alleen sportaanbieders, maar ook effectieve platforms om toegang tot werk en leerplekken te verbeteren. Bij sportverenigingen wordt de participatiewet zichtbaar, zowel in een preventieve werking als in uitvoering.

Vrijwilligers: de onmisbare motor van de maatschappelijke impact van sportverenigingen

De door 100 sportverenigingen gerealiseerde maatschappelijke impact van €54,6 miljoen in 2024 werd voor 90% mede mogelijk gemaakt door de inzet van 16.000 vrijwilligers en de 1,9 miljoen uren die zij hiervoor beschikbaar stellen. De financiële tegenwaarde van de geleverde vrijwilligersuren, berekend op basis van het minimum- of sportinstructeursloon, ligt tussen de €28 miljoen en €47 miljoen. Dit laat zien dat de maatschappelijke opbrengst van €54,6 miljoen hoger ligt dan de theoretische kosten die gemaakt zouden moeten worden om dezelfde werkzaamheden door professionals uit te laten voeren. Vrijwilligers zijn daarmee een onmisbare motor voor de maatschappelijke impact van sportverenigingen. Investerings in vrijwilligersondersteuning en het aantrekkelijk maken van vrijwilligerswerk kunnen gezien worden als directe investeringen in onder andere gezondheid, sociale cohesie en brede maatschappelijke waarde.

Sportverenigingen als duurzame kracht

Sportverenigingen zijn een belangrijke, en vaak onderbelichte schakel, in de nationale duurzaamheids- en energietransitie-opgave. Met hun lokale verankering, omvangrijke vastgoedportefeuille en voorbeeldfunctie bereiken zij een breed publiek en realiseren zij aanzienlijke maatschappelijke waarde op het gebied van duurzaamheid, zo blijkt uit dit onderzoek. De sportvereniging kan daarom beschouwd worden als sleutelpartner in het duurzaamheidsbeleid.

De eerste opgave voor gemeenten is om de sportverenigingen niet langer uitsluitend als sportaanbieder te beschouwen, maar als partners in de sociale basis

H4 | AANBEVELINGEN VOOR BELEIDSMAKERS EN GEMEENTEN

De uitkomsten van dit rapport laten zien dat sportverenigingen veel meer zijn dan aanbieders van trainingen en wedstrijden. In veel gemeenten vormen zij een onderdeel van de lokale sociale infrastructuur. Zij dragen bij aan gezondheid, ontmoeting, kansengelijkheid, participatie, vrijwilligerswerk en leefbaarheid. Die maatschappelijke waarde wordt in dit rapport overtuigend zichtbaar. De volgende stap is dat gemeenten deze waarde ook bestuurlijk erkennen, beleidsmatig verankeren en financieel ondersteunen. Alleen dan worden de inzichten uit dit rapport daadwerkelijk benut en verzilverd.

Onderstaande aanbevelingen zijn bedoeld als synthese naar gemeentelijk beleid. Zij sluiten aan bij de bevindingen uit dit rapport en zijn verrijkt met actuele externe bronnen en praktijkvoorbeelden. De rode lijn is eenvoudig: sportverenigingen verdienen geen vrijblijvende waardering, maar een scherpere positie in lokaal beleid.

4.1 Veranker sportverenigingen in brede welvaart en de sociale basis

De eerste opgave voor gemeenten is om de sportverenigingen niet langer uitsluitend als sportaanbieder te beschouwen, maar als partners in de sociale basis. Dat betekent dat sport niet alleen thuishoort in de sportnota, maar ook zichtbaar moet zijn in beleid rond gezondheid, preventie, jeugd, onderwijs, participatie, veiligheid, bestaanszekerheid en wijkontwikkeling. Diverse onderzoeken naar de impact van sport en sportverenigingen, zoals dit onderzoek en de whitepaper 'Brede welvaart bevorderen door sport en bewegen' van Kenniscentrum Sport & Beweging en Ecorys (2023) laten zien dat sport en bewegen juist op deze bredere maatschappelijke opgaven effect hebben.

Dit betekent voor gemeenten dat zij in hun beleid niet alleen moeten kijken naar ledentallen, velden en exploitatie, maar eveneens naar de maatschappelijke functies die verenigingen in een wijk vervullen. Een vereniging die ouderen bereikt, kinderen met financiële drempels ondersteunt, jongeren met probleemgedrag begeleidt, vrijwilligers activeert en ruimte biedt voor ontmoeting, verdient ook beleidsmatig een andere positie dan een vereniging die uitsluitend intern sportaanbod verzorgt.

Gezien de ambitie van het regeerakkoord 2026-2030 om te investeren in zorgzame buurten – gekenmerkt door wederkerige hulp, ontmoeting, preventie en een toegankelijke sociale infrastructuur – ontstaat de beleidsmatige vraag in hoeverre sportverenigingen hierin al een cruciale, mogelijk onderbelichte, rol vervullen

4.2 Investeer ook in het fundament, niet alleen in het effect

Beleidsmakers van verschillende beleidsterreinen, zoals gezondheid, preventie, jeugd, onderwijs, participatie, bestaanszekerheid en wijkontwikkeling, erkennen de waarde van sport voor hun beleidsterrein steeds meer. Met andere woorden: de bereidheid om te investeren in het effect van sport en bewegen neemt toe. Investeren in het fundament, zoals sportaccommodaties en -velden, is echter vaak een sport aangelegenheid. Veranker de sportverenigingen daarom in een integraal beleid en een integrale begroting die recht doet aan de financiering van het fundament én het effect hiervan.

Dit fundament staat op dit moment onder druk. Een groot knelpunt is de verouderde staat van veel sportaccommodaties. Ongeveer 60% van de sportaccommodaties kampt met gebouwen ouder dan 40 jaar. Renovatie of nieuwbouw is dan ook onvermijdelijk, stelt het Waarborgfonds Sport in 2025 (Stichting Waarborgfonds Sport, 2025). Daar komt bovenop dat de BOSA-subsidiepot, waar sportverenigingen hun accommodatie mee kunnen renoveren, verbouwen of nieuw bouwen, steeds kleiner wordt en steeds sneller leeg raakt (RVVB, 2026). Sportverenigingen verdienen een betrouwbare en goede ondersteuningsstructuur zowel op landelijk als lokaal niveau. Deze ondersteuningsstructuur zou moeten voorzien in structureel voldoende budget voor modernisering en verduurzaming, goede ondersteuning bij het aanvragen van subsidies en goede begeleiding bij het maken van nieuwbouw- en/of verduurzamingsplannen. Dan wordt daadwerkelijk geïnvesteerd en gewerkt aan het fundament, de basis van de sportvereniging.

Deze ondersteuningsstructuur zou moeten voorzien in structureel voldoende budget voor modernisering en verduurzaming, goede ondersteuning bij het aanvragen van subsidies en goede begeleiding bij het maken van nieuwbouw- en/of verduurzamingsplannen

4.3 Werk met een gerichte verenigingsstrategie

Niet iedere vereniging hoeft dezelfde maatschappelijke rol te vervullen. Goed gemeentelijk beleid begint daarom met een gerichte verenigingsstrategie. Daarbij is het verstandig onderscheid te maken tussen basisverenigingen, vitale verenigingen en maatschappelijke of open verenigingen. Zo ontstaat ruimte voor maatwerk en wordt voorkomen dat iedere club aan standaard verwachtingen moet voldoen. Het Stappenplan Open Sportpark van Kenniscentrum Sport & Beweging (2025b) onderstreept dat maatschappelijke verbreding alleen kansrijk is wanneer die past bij de draagkracht van de vereniging, de fysieke locatie, de accommodatie en de vraag in de omgeving. Gemeenten kunnen daarom beter niet generiek vragen of verenigingen 'meer voor de wijk' kunnen doen, maar per vereniging en per wijk bepalen welke rol realistisch en wenselijk is.

4.4 Hervorm subsidie van instandhouding naar maatschappelijke opdracht

De inzichten uit dit rapport krijgen pas werkelijk betekenis wanneer gemeenten hun subsidie- en financieringssysteem daarop aanpassen. In veel gemeenten is de subsidie aan sportverenigingen nog sterk gekoppeld aan traditie, ledentallen of accommodatiegebruik. Dat doet geen recht aan de bredere maatschappelijke impact die sportverenigingen realiseren. De *Financieringswijzer Sport & Beweging* en de *Sport en Beweging Impactwijzer* van Kenniscentrum Sport & Beweging bieden gemeenten concrete handvatten om financiering slimmer te koppelen aan doelen, resultaten en maatschappelijke effecten (*Kenniscentrum Sport & Beweging, z.d.-a, z.d.-b*).

Beleidsmakers die impact echt gebruiken als sturingsinstrument dragen met subsidies bij aan het fundament en de maatschappelijke opgaven, daar waar een sportvereniging daadwerkelijk impact toont of in potentie kan tonen. Een bruikbaar voorbeeld is de gemeente Enschede. Daar zijn de sportsubsidies gericht op het fundament en de maatschappelijke activiteiten die ze uitvoeren op thema's als fair play, ouderbetrokkenheid, gezonde leefstijl, schoolactiviteiten, zelfredzaamheid en schoolprestaties. Dat laat zien dat subsidie meer kan zijn dan een instandhoudingsbijdrage. Het kan ook een sturingsinstrument zijn waarmee gemeenten maatschappelijke inzet gericht belonen en versterken. Hiermee bedoelen we niet dat beleidsmakers een bestaande instandhoudingsbijdrage aanvullen met verschillende maatschappelijke voorwaarden. Dat zou een belastend effect hebben in plaats van versterkend.

In veel gemeenten is de subsidie aan sportverenigingen nog sterk gekoppeld aan traditie, ledentallen of accommodatiegebruik. Dat doet geen recht aan de bredere maatschappelijke impact die sportverenigingen realiseren

4.5 Investeer structureel in organiserend vermogen

De maatschappelijke waarde van sportverenigingen rust in hoge mate op vrijwilligers, bestuurders en het organiserend vermogen van de club. Juist daar zit tegelijk de grootste kwetsbaarheid. De Monitor aantal sportverenigingen in Nederland 2024 van het Mulier Instituut (2024b) laat zien dat Nederland in 2023 nog bijna 26.000 sportverenigingen telde en dat het aantal verenigingen op langere termijn zal afnemen. Dat vraagt om beleid dat niet alleen investeert in stenen en activiteiten, maar ook in de kracht van de organisatie zelf.

Concreet betekent dit dat gemeenten het beste kunnen investeren in sportaccommodaties die de toenemende en veranderende vraag naar sport en bewegen faciliteren, in verenigingsondersteuning die ondersteunend is aan de kerntaken van de sportverenigingen (daar waar zij de grootste maatschappelijke impact hebben) en in club kader coaches en/of sport pedagogen en/of verenigingsmanagers die de brug slaan tussen sportverenigingen en maatschappelijke opgaven. Maatschappelijke waarde ontstaat zelden vanzelf. Dat vraagt om regie, coördinatie en ondersteuning.

4.6 Ontzorg in specialisme

Vrijwilligers en bestuurders beschikken voor sommige complexe opgaven, zoals het creëren van een veilig sportklimaat, het realiseren van een nieuwe sportaccommodatie, het oplossen van een juridisch conflict, het signaleren van probleemgedrag en doorverwijzen naar passende zorg en het aanvragen van subsidies en vergunningen, niet altijd over de kennis en/of vaardigheden die nodig zijn. Gemeenten kunnen die sportverenigingen specialistische ondersteuning bieden, waar bepaalde kennis of vaardigheden niet voorhanden is. Hierdoor kunnen vrijwilligers zich vooral richten op hun kerntaak.

Een bruikbaar voorbeeld is de sportpedagoog die de gemeente Rotterdam via Rotterdam Sportsupport kosteloos beschikbaar stelt aan sportverenigingen. De sportpedagoog signaleert vroegtijdig kinderen en jongeren met gedragsproblematiek en kan meteen doorverwijzen naar de juiste zorg, waardoor erger en hogere (zorg)kosten voorkomen worden. Daarnaast ondersteunt de sportpedagoog trainers en bestuurders, waardoor zij minder belasting ervaren. Rotterdam Sportsupport biedt ook ondersteuning bij het aanvragen van subsidies en/of vergunningen als vrijwilligers daar moeite mee hebben of onvoldoende tijd voor hebben. Als een sportvereniging een verzoek indient bij Rotterdam Sportsupport komt er binnen enkele dagen een ondersteuner langs.

4.7 Benut sportverenigingen doelgericht in wijk- en preventiebeleid

Veel gemeenten zoeken naar plekken waar inwoners laagdrempelig kunnen meedoen, elkaar ontmoeten en waar lichte ondersteuning beschikbaar is. Sportverenigingen blijken in het rapport precies zulke plekken te zijn. Zij bereiken ouderen, gezinnen in armoede, jongeren met beperkingen, en buurtbewoners die anders minder snel meedoen. Dat maakt hen relevant voor wijkgericht werken, preventie en sociale samenhang.

Daarom is het verstandig sportverenigingen niet pas te benaderen wanneer een project moet worden uitgevoerd, maar hen structureel te betrekken bij afspraken met welzijn, onderwijs, eerstelijnszorg, jeugd en participatie. De beleidsvraag moet dan niet zijn of een vereniging 'iets extra's' wil doen, maar op welk 'wijk vraagstuk' zij vanuit haar eigen kracht verschil kan maken en wat bestuurders hiervoor nodig hebben. Daarmee verschuift sportbeleid van aanbodbeleid naar samenlevingsbeleid.

4.8 Maak betaalbaarheid en bereik tot harde beleidsdoelen

Een van de inzichten uit dit rapport is dat verenigingen steeds vaker zelf financiële drempels voor leden proberen weg te nemen. Externe studies bevestigen dat beeld. Het Mulier Instituut laat in de factsheet 'Opzeggen en afsluiten sportlidmaatschappen' zien dat 'te duur' in 2024 de meest genoemde reden was om een sportlidmaatschap op te zeggen (Mulier Instituut, 2024c).

Gemeenten kunnen het beste van betaalbaarheid een expliciet beleidsdoel maken. Dat vraagt om goed gefinancierde samenwerking met bijvoorbeeld het Jeugdfonds en Volwassenfonds Sport & Cultuur, eenvoudige aanvraag routes voor inwoners en sportverenigingen, ondersteuning bij materialen en vervoer en extra aandacht voor leden die net buiten bestaande regelingen vallen. Gemeenten doen er verstandig aan om sportverenigingen te ondersteunen bij het uitvoeren van dit gemeentelijk minimabeleid. Sportverenigingen hebben het bereik en de betrokkenheid bij de eigen leden, gemeenten hebben de middelen en materialen. Laat dit vooral complementair zijn aan elkaar.

Een van de scherpste lessen uit dit rapport is dat verenigingen steeds vaker zelf financiële drempels voor leden proberen op te vangen

4.9 Benader sportaccommodaties als maatschappelijk vastgoed

Het rapport laat zien dat verenigingen hun accommodaties steeds vaker inzetten voor ontmoeting, dagbesteding, buurtactiviteiten en samenwerking met andere organisaties. Dat vraagt om een andere blik op het vastgoed van sportverenigingen. Sportparken en clubgebouwen zijn niet alleen plekken voor training en competitie, maar functioneren ook als maatschappelijk vastgoed in de wijk. Gemeenten kunnen daarom sportparken en clubgebouwen het beste verankeren als 'kracht panden' in strategische huisvestingsplannen voor maatschappelijk vastgoed. Een zogenoemde 'kracht pand' is, zoals gemeente Meppel dit schetst in haar strategisch huisvestingsplan maatschappelijk vastgoed, een accommodatie die essentieel is voor de uitvoering van gemeentelijke taken of voor de realisatie van beleidsdoelen, die waardevolle maatschappelijke activiteiten huisvest en waar de gemeente een actieve rol ziet voor zichzelf in het huisvesten, beheren en exploiteren hiervan. Het Stappenplan Open sportpark van Kenniscentrum Sport & Bewegen (2025b) biedt tevens een bruikbare route. Een concreet voorbeeld is sportpark De Kabel in Dijk en Waard. Daar wordt het open sportpark expliciet verbonden aan sport, groen, recreatie, ontmoeting en woningbouw. Zulke voorbeelden laten zien dat sportlocaties meer maatschappelijke waarde kunnen genereren wanneer gemeenten sturen op multifunctioneel gebruik en openstelling voor de omgeving.

4.10 Koppel verduurzaming aan toekomstbestendigheid en buurtfunctie

De verduurzaming van sportverenigingen moet niet worden behandeld als een technisch nevendossier, maar als onderdeel van hun toekomstbestendigheid. Het rapport maakt zichtbaar dat verenigingen al investeren in zonnepanelen, warmtepompen, circulair gebruik en duurzame inkoop. Het Kenniscentrum Sport & Bewegen (z.d.-c) laat zien dat juist een planmatige aanpak nodig is om van het eerste idee tot realisatie te komen.

Voor gemeenten ligt hier een duidelijke kans. Investerings in verduurzaming kunnen worden gekoppeld aan bredere gebiedsontwikkeling, lagere energielasten, klimaatadaptatie en een sterke buurtfunctie van de accommodatie. Zo wordt verduurzaming geen geïsoleerd subsidiepotje, maar een hefboom voor sterkere, toegankelijke en toekomstbestendige sportverenigingen. De sportvereniging kan beschouwd worden als sleutelpartner in het duurzaamheidsbeleid. Beleid dient zich te richten op het wegnemen van financiële en administratieve drempels voor (grootschalige) investeringen in duurzaamheidsmaatregelen. Gerichte subsidies, leningen met lage rente en technische ondersteuning aan sportverenigingen zijn cruciaal.

4.11 Organiseer monitoring als leerinstrument

De kracht van dit rapport is niet alleen dat het maatschappelijke waarde zichtbaar maakt, maar ook dat het laat zien hoe waarde systematisch in beeld kan worden gebracht. Gemeenten doen er goed aan die lijn voort te zetten. Niet met extra administratieve druk, maar met een lichte en lerende monitoring aanpak. De Monitoring- en Evaluatiewijzer sport- en beweegbeleid van Kenniscentrum Sport & Bewegen, de Verenigingsmonitor van het Mulier Instituut en de Vitaliteitsmonitor van DataIM bieden hiervoor praktische handvatten (DataIM, z.d.; Kenniscentrum Sport & Bewegen, z.d.-a; Mulier Instituut, z.d.).

Goed monitoren betekent dat gemeenten periodiek met sportverenigingen kijken naar bereik, maatschappelijke bijdrage en ontwikkelvragen. Daarmee wordt monitoring geen afrekeninstrument, maar een hulpmiddel om gericht bij te sturen, ondersteuning beter te organiseren en beleidskeuzes scherper te onderbouwen.

4.12 Werk regionaal waar schaal nodig is

Niet iedere opgave hoeft per gemeente afzonderlijk te worden opgepakt. Voor aangepast sporten, specialistisch aanbod, verduurzaming, clubondersteuning en kennisontwikkeling is regionale samenwerking vaak logischer en doelmatiger. De Financieringswijzer Sport & Bewegen wijst er expliciet op dat regionale financiering op een aantal thema's meer voor de hand ligt, bijvoorbeeld bij accommodaties met een regionale functie, gezondheid en sport voor mensen met een beperking (Kenniscentrum Sport & Bewegen, z.d.-a).

De bestuurlijke les is helder. Lokaal eigenaarschap blijft nodig, maar schaal helpt. Gemeenten die regionaal investeren in kennis, ondersteuning en infrastructuur geven sportverenigingen meer lucht, voorkomen versnippering en vergroten de kans dat maatschappelijke waarde ook op langere termijn gerealiseerd blijft.

4.13 Maak vrijwilligerswerk mogelijk en aantrekkelijk

De 100 deelnemende sportverenigingen uit dit onderzoek hebben met de inzet van 16.000 vrijwilligers en 1,9 miljoen vrijwilligers uren een waarde toegevoegd aan de samenleving van €54,6 miljoen in 2024. Het is daarom van groot belang dat het doen van vrijwilligerswerk onderdeel blijft van de Nederlandse cultuur. Uit het promotieonderzoek van Resie Hoeijmakers blijkt dat het vinden en binden van vrijwilligers de allergrootste uitdaging is voor sportverenigingen (Hoeijmakers, 2025). Sportverenigingen kunnen ondersteuning krijgen bij het werven en behouden van vrijwilligers. Maar dat is niet voldoende. Nederlanders zijn individualistischer geworden en willen zelf beslissen hoe ze hun tijd besteden. (Hoeijmakers, 2025).

Om sportverenigingen effectief te ondersteunen bij deze opgave, kan de overheid op een andere manier ondersteunend zijn. Zo kan de overheid afspraken maken met werkgevers om het verrichten van vrijwilligerswerk aantrekkelijker en eenvoudiger te integreren in de werkweek van medewerkers. Ook kan overwogen worden om de vrijwilligersvergoeding te verhogen. Dit maakt vrijwilligerswerk financieel aantrekkelijker voor jongeren en mensen met een smalle beurs, waardoor zij eerder kiezen voor werk bij de sportvereniging dan voor een bijbaan elders. Tot slot kan een landelijke overheids campagne de waarde en het belang van vrijwilligerswerk benadrukken, om zo het imago ervan te verbeteren en meer mensen te motiveren zich in te zetten voor een vereniging.

Sportverenigingen kunnen ondersteuning krijgen bij het werven en behouden van vrijwilligers. Maar dat is niet voldoende om het doen van vrijwilligerswerk onderdeel te laten blijven van de Nederlandse cultuur

4.14 Investeer in nieuwe sportverenigingen

Het Mulier Instituut stelt in 2024 dat het aantal verenigingen sinds 2000 van 28.000 naar 26.000 is gedaald (Mulier Instituut, 2024a). In 2025 stelt de KNVB dat ruim een kwart van de Nederlandse amateurvoetbalverenigingen kampt met wachtlijsten door een tekort aan velden en kleedkamers (KNVB, 2025). Bovendien raakt het platteland steeds meer voorzieningen kwijt (Follow The Money, 2021). Dit rapport laat zien dat sportverenigingen veel waarde toevoegen aan de samenleving. We kunnen ervan uitgaan dat in kleine dorpskernen met weinig voorzieningen een sportvereniging van extra grote waarde zal zijn. Voor een drukke wijk in de stad met weinig ruimte voor sport en recreatievoorzieningen geldt hetzelfde. Sportverenigingen kunnen op dergelijke plekken van extra grote waarde zijn voor de gezondheid van mensen en sociale cohesie en inclusie doordat mensen kunnen participeren in sociale netwerken en daarnaast aan hun gezondheid werken door dichtbij huis te kunnen sporten. Het valt daarom aan te bevelen om gericht te kijken op welke plaatsen het hebben van een sportvereniging van extra grote waarde kan zijn en te investeren in de oprichting van nieuwe sportverenigingen.

Daarnaast is het een aanbeveling om kritisch te kijken naar het effect van fuseren van sportverenigingen. Fusies zijn niet automatisch de sleutel tot sterkere voetbal- en tennisverenigingen, stelt het Mulier Instituut (2026). Een van de redenen voor verenigingen om te fuseren is dat gemeenten aansturen op efficiënter gebruik van velden en banen. De grond die bij fusies vrijkomt kunnen gemeenten of projectontwikkelaars benutten om

woningbouw of andere voorzieningen te realiseren, zoals scholen of bedrijventerreinen. Sportverenigingen laten fuseren kan voor gemeenten dan ook een (extra) reden om daarop aan te sturen (Mulier Instituut, 2026). Het is daarom aan te bevelen om vooraf goed te onderzoeken of een fusie het gewenste effect heeft op de samenleving.

Het valt daarom aan te bevelen om gericht te kijken op welke plekken in dorpen, steden, provincies, heel Nederland het hebben van een sportvereniging van extra grote waarde kan zijn en te investeren in de oprichting van een sportvereniging

Tot slot

Inzicht in de maatschappelijke impact van sportverenigingen biedt input om te werken aan een solide toekomst voor sportverenigingen. Het waarborgen van essentiële zekerheden, zoals ruimte, voorzieningen, financiering, ondersteuning en passende wet- en regelgeving, is essentieel voor de toekomst van de verenigingen. Door de aanbevelingen uit dit rapport ter harte te nemen, kan de overheid de vitale rol van sportverenigingen helpen bestendigen. Dit vereist een verschuiving van beleidsperceptie en een gecoördineerde aanpak op de beleidsterreinen, waaraan de verenigingen bijdragen.

BRONVERMELDING

Bakker, E. de. (2025). *Digitalisering kan op termijn sociale cohesie aantasten*. Sociaal en Cultureel Planbureau. <https://www.scp.nl/site/binaries/site-content/collections/documents/2025/02/13/digitaal-vervlochten-maar-ook-verbonden/SCP+rapport+Digitaal+vervlochten%2C+maar+ook+verbonden.pdf>

Centraal Bureau voor de Statistiek. (2025a). *Hernieuwbare energie in Nederland 2024*. <https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/rapportages/2025/hernieuwbare-energie-in-nederland-2024>

Centraal Bureau voor de Statistiek. (2025b). *Leven in armoede*. <https://longreads.cbs.nl/leven-in-armoede-2025/>

Centraal Bureau voor de Statistiek. (2025c). *Ontwikkelingen in het verenigingsleven*. <https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/statistische-trends/2025/ontwikkelingen-in-het-verenigingsleven?onepage=true>

DataIM. (z.d.). *Vitaliteitsmonitor*. <https://www.dataim.nl/vitaliteitsmonitor.html>

Van Eldert, P. (2026). *Monitor sportuitgaven gemeenten 2024: gemeentelijke uitgaven aan sport in de periode 2017 tot en met 2024*. Mulier Instituut. <https://www.kennisbanksportenbewegen.nl/?file=12580&m=1769182962&action=file.download>

Follow the Money. (2021). *Verschraling van het platteland*. <https://www.ftm.nl/artikelen/verschraling-platteland>

Harvard Study of Adult Development. (z.d.). *The Harvard Study of Adult Development*. <https://www.adultdevelopmentstudy.org>

Hoeijmakers, R. (2025). *Toekomst sportverenigingen in het geding? Het vinden en binden van vrijwilligers is de allergrootste uitdaging*. *de Volkskrant*. <https://www.volkskrant.nl/sport/toekomst-sportverenigingen-in-het-geding-het-vinden-en-binden-van-vrijwilligers-is-de-allergrootste-uitdaging~b6906c56/>

Jantje Beton. (2023). *27% van de speeltuinen in Nederland wordt binnen nu en 5 jaar opgeheven*. <https://jantjebeton.nl/nieuws/27-van-de-speeltuinen-in-nederland-wordt-binnen-nu-en-5-jaar-opgeheven>

Jooble. (z.d.). *About Jooble*. <https://jooble.org/info/about>

Kantar Public. (2022). *Sportgedrag in Nederland*. <https://nocnsf.nl/media/6776/onderzoeksrapport-sportgedrag-in-nederland-digitaal-2023.pdf>

Kenniscentrum Sport & Beweging. (z.d.-a). *Financieringswijzer sport & bewegen*. <https://www.kenniscentrumsportenbewegen.nl/producten/financieringswijzer-sport-bewegen/>

Kenniscentrum Sport & Beweging. (z.d.-b). *Sport en bewegen impactwijzer*. <https://www.kenniscentrumsportenbewegen.nl/producten/sport-bewegen-impactwijzer/>

Kenniscentrum Sport & Beweging. (z.d.-c). *Stappenplan verduurzaming sportverenigingen*. <https://www.kenniscentrumsportenbewegen.nl/producten/stappenplan-verduurzaming-sportverenigingen/>

Kenniscentrum Sport & Beweging. (2025a). *Beweegcijfers 2024 bekend: conclusie blijft zorgwekkend*. <https://www.kenniscentrumsportenbewegen.nl/nieuws/beweegcijfers-2024-bekend-conclusie-blijft-zorgwekkend/>

Kenniscentrum Sport & Beweging. (2025b). *Stappenplan open sportpark*. <https://www.kenniscentrumsportenbewegen.nl/nieuws/stappenplan-open-sportpark/>

Kenniscentrum Sport & Beweging. (z.d.). *Monitoring- en evaluatiewijzer sport- en beweegbeleid*. <https://www.kenniscentrumsportenbewegen.nl/producten/monitoring-en-evaluatiewijzer-sport-en-bewegen/>

Kenniscentrum Sport & Beweging & Ecorys. (2023). *Whitepaper Brede welvaart bevorderen door sport en bewegen*. <https://www.kenniscentrumsportenbewegen.nl/producten/whitepaper-brede-welvaart-bevorderen/>

KNVB. (2025). *Steeds meer amateurclubs vol: duizenden kinderen op wachtlijst*. <https://www.knvb.nl/nieuws/organisatie/berichten/70315/steeds-meer-amateurclubs-vol-duizenden-kinderen-op-wachtlijst>

Motivaction. (2023). *Voortbestaan 22% Nederlandse clubs en verenigingen bedreigd*. <https://www.motivaction.nl/actualiteiten/nieuwsberichten/voortbestaan-22-nederlandse-clubs-en-verenigingen-bedreigd>

- Mulier Instituut. (2024a). *Aantal sportverenigingen met 7 procent gedaald sinds 2000*. <https://www.mulierinstituut.nl/nieuws/aantal-sportverenigingen-met-7-procent-gedaald-sinds-2000/#:~:text=In%202000%20telde%20Nederland%20ongeveer,2024%20van%20het%20Mulier%20Instituut.>
- Mulier Instituut. (2024b). *Monitor aantal sportverenigingen in Nederland 2024*. <https://www.kennisbanksportenbewegen.nl/?file=11691&m=1713364725&action=file.download>
- Mulier Instituut. (2024c). *Opzeggen en afsluiten sportlidmaatschappen*. <https://www.kennisbanksportenbewegen.nl/?file=11892&m=1727274672&action=file.download>
- Mulier Instituut. (2024d). *'Te duur' meest genoemde reden om sportlidmaatschap op te zeggen*. <https://www.mulierinstituut.nl/nieuws/te-duur-meest-genoemde-reden-om-sportlidmaatschap-op-te-zeggen/>
- Mulier Instituut. (z.d.). *Verenigingsmonitor*. <https://www.mulierinstituut.nl/programmas-aanbod/verenigingsmonitor/>
- Mulier Instituut. (2026). *Fusies van voetbal- en tennisverenigingen*. <https://www.kennisbanksportenbewegen.nl/?file=12659&m=1774448846&action=file.download>
- Nederlands Huisartsen Genootschap. (z.d.). *Feiten en cijfers leefstijl*. <https://www.nhg.org/praktijkvoering/leefstijl/feiten-en-cijfers/>
- NOC*NSF. (2025). *Sportbehoeften jongeren 13–18 jaar*. <https://cdn.nocnsf.nl/media/bqqpwsms/noc-nsf-resultaten-op-een-rijtje-management-summary.pdf>
- NOS. (2025). *Ziekmeldingen op hoogste niveau in jaren, met name stressgerelateerd verzuim*. <https://nos.nl/artikel/2587486-ziekmeldingen-op-hoogste-niveau-in-jaren-met-name-stressgerelateerd-verzuim>
- Pharos. (2026). *Alles wat je moet weten over gezondheidsverschillen*. <https://www.pharos.nl/weekvandegezondheidsverschillen/alles-wat-je-moet-weten-over-gezondheidsverschillen/>
- Stichting Waarborgfonds Sport. (2025). *Financiële positie sportclubs verbeterd in laatste 15 jaar*. <https://sws.nl/nieuws/financiele-positie-sportclubs-verbeterd-in-laatste-15-jaar/>
- Rasing, S. (z.d.). *Validatie Social Handprint methodiek: Adviesrapport*. Het Groene Brein.
- Rijksoverheid. (2026). *Aan de slag: Bouwen aan een beter Nederland. Coalitieakkoord 2026–2030*. <https://open.overheid.nl/documenten/ae784c79-5e0a-4866-85f5-1b80c5dc614e/file>
- RVVB. (2023). *Toekomstbestendigheid sportverenigingen*. <https://rvvb.nl/wp-content/uploads/2023/03/Eindversie-Rapport-RVVB.pdf>
- RVVB. (2026). *Van subsidie naar loterij: BOSA-pot in recordtempo leeg*. <https://rvvb.nl/van-subsidie-naar-loterij-bosa-pot-in-recordtempo-leeg/>
- Sociaal en Cultureel Planbureau. (2024). *Samenleven in de toekomst*. <https://www.scp.nl/site/binaries/site-content/collections/documents/2024/12/10/samenleven-in-de-toekomst/Onderzoek+Samenleven+in+de+toekomst.pdf>
- Spaaij, R., Farquharson, K., & Marjoribanks, T. (2015). Sport and social inequalities. *Sociology Compass*, 9(5), 400–411. <https://doi.org/10.1111/soc4.12254>

BIJLAGE 1 | SPORTVERENIGINGEN IN BEELD

TTV Midstars

Van clubgevoel naar harde cijfers: TTV Midstars ziet maatschappelijke waarde van €190.000

Op een doordeweekse avond in Middelstum klinkt het tikken van tafeltennisballen door de hal. Jong en oud trainen naast elkaar, van recreant tot speler op eredivisieniveau. Voor veel leden voelt TTV Midstars als een tweede thuis. Maar wat betekent zo'n vereniging eigenlijk voor de samenleving?

Die vraag vormde de aanleiding om aan te sluiten bij de impactmeting van het RVVB, uitgevoerd met de Social Handprint.

Breder dan alleen tafeltennis

TTV Midstars uit Middelstum, gemeente Eemsdelta, biedt sinds 1965 zowel top- als breedtesport. Onder de naam KlimaatgroepStars speelt het eerste team op het hoogste niveau van Nederland. Tegelijk ligt de kracht van de vereniging juist ook in de maatschappelijke rol in de regio.

De impactmeting maakt die rol zichtbaar. Uit de Social Handprint volgt een maatschappelijke waarde van circa €190.000. Dat ligt ruim boven de totale inkomsten van de vereniging en onderstreept de brede betekenis van de club.

Van nieuwbouw naar nieuwe inzichten

De stap richting de impactmeting ontstond tijdens een langdurig traject rond de accommodatie. Al dertien jaar werkt de vereniging aan nieuwbouw, mede als gevolg van aardbevingsschade en

complexe afhandeling met betrokken partijen. “Via Sportstroom kwamen we in contact met het idee van de impactmeting en het RVVB,” vertelt secretaris Rob Andringa. “Dat liep parallel aan het bouwtraject. Veel werk en veel afstemming, maar het levert ook echt iets op.”

Op dit moment verrijst een nieuwe tafeltennishaal. Tijdens de bouw wijkt de vereniging tijdelijk uit naar een andere sportzaal. De nieuwe accommodatie sluit straks volledig aan op de eisen van de bond, inclusief een topsportvloer.

Inzicht in wat je al doet

Voor Andringa ligt de grootste waarde van de impactmeting in het inzicht. “Binnen de vereniging gebeurt veel, maar lang niet alles ligt vast. Nu zie je in één overzicht wat je allemaal doet en wat dat betekent in euro’s.” Die inzichten komen voort uit concrete activiteiten. Midstars organiseert duizenden uren tafeltennis via trainingen en wedstrijden, ook voor kwetsbare doelgroepen. Alleen al sportactiviteiten leveren een maatschappelijke waarde van ruim €60.000 op. Daarnaast draagt de vereniging bij aan gezondheid, bijvoorbeeld via EHBO-trainingen en een AED, goed voor een substantiële waarde. Ook initiatieven rond eenzaamheid, financiële bewustwording en inclusie krijgen een concrete plek in het overzicht.

Meer dan sport alleen

Die maatschappelijke waarde komt niet uit de lucht vallen. TTV Midstars zet breed in op activiteiten die verder gaan dan sport alleen, met een structureel aanbod voor verschillende doelgroepen. In samenwerking met stichting De Brug organiseert de vereniging trainingen en wedstrijden voor mensen met een verstandelijke beperking, ondersteund door vrijwilligers en onder meer gericht op deelname aan Special Olympics.

Daarnaast richt een wekelijks trainingsprogramma zich op mensen met de ziekte van Parkinson. Met het OldStars-programma biedt de club aangepast sporten. Beide programma’s staan onder begeleiding van een gediplomeerd trainer en combineren sport met een gezelligheidsprogramma dat ontmoeting stimuleert en eenzaamheid tegengaat.

Ook buiten de sporthal levert de vereniging een bijdrage. TTV Midstars faciliteert samen met een lid jaarlijks een MS-toernooi. De opbrengsten uit inschrijfgelden en kantine gaan als donatie naar het MS Fonds. Vrijwilligers onderhouden wekelijks het groen en ruimen afval op rondom het sportcomplex. Daarnaast organiseert de club buurtevenementen en besteedt zij via de algemene ledenvergadering en de website aandacht aan regelingen die sport toegankelijk maken voor mensen met een kleine portemonnee.

ATC'65

ATC'65 maakt van sportpark een ontmoetingsplek: “De koffie na afloop is belangrijker dan het sporten”

Voetbalvereniging ATC'65 uit Hengelo telt ruim 1150 leden en vervult een steeds bredere rol in de wijk Slangenbeek. Rond het sportpark groeit het initiatief Ontmoetingspark Slangenbeek, waarin sport, ontmoeting en maatschappelijke ondersteuning samenkomen.

“De wijk in beweging. Samen sporten, samen ontmoeten en samengroeien. Dat is waar we naartoe werken,” vertelt commissielid Robert Stoop. “Het sportpark is een plek voor de hele wijk.” Die maatschappelijke rol komt nu ook duidelijk naar voren in de impactmeting, die laat zien wat de vereniging betekent voor Slangenbeek en omgeving.

Van gesloten sportpark naar open wijkfunctie

Een paar jaar geleden lag het complex er overdag grotendeels stil bij. “We hadden een mooi sportpark en een goede kantine, maar het gebruik bleef beperkt tot de avonden en de zaterdag,” zegt Stoop. “Toen dachten we: wat kunnen we betekenen voor thema's als eenzaamheid en vitaliteit in de wijk?”

ATC'65 ligt aan de rand van Slangenbeek en ging in gesprek met de gemeente. Die zorgde voor financiering voor het aanstellen van een coördinator. Vanuit daar ontstond het Ontmoetingspark Slangenbeek, met wekelijkse activiteiten voor verschillende doelgroepen.

Van SamenFit en wandelgroepen tot Walking Football en wijklunches: bewoners vinden steeds makkelijker de weg naar het sportpark. “Een uurtje samen bewegen is mooi,” zegt Stoop. “Maar de koffie daarna is eigenlijk nog belangrijker. Daar ontstaat de verbinding.”

Van doorverwijzing naar meedoen

De samenwerking met zorg- en welzijnspartners in de wijk speelt een belangrijke rol. Zo is er direct contact met huisartsen, die inwoners doorverwijzen naar het aanbod van de club.

Stoop schetst een voorbeeld: “. Via de huisarts kwam een patiënt bij ons terecht die was vastgelopen in het dagelijks leven. Inmiddels sport hij, bouwt hij sociale contacten op, doet hij vrijwilligerswerk en heeft hij zelfs een betaalde baan voor acht uur per week. Dat is precies waar je het voor doet.”

Ook andere initiatieven dragen bij aan die verbinding. Tijdens een wijklunch schoof bijvoorbeeld een groep wijkbewoners, terwijl een Oekraïense dame uit het AZC de maaltijdsoep bereidde. Het sportpark groeit zo uit tot een plek waar verschillende werelden elkaar ontmoeten.

Impact zichtbaar maken

De maatschappelijke inzet van ATC'65 sluit naadloos aan bij de uitkomsten van de impactmeting. Thema's als eenzaamheid, vitaliteit, arbeidsparticipatie en zelfredzaamheid komen daarin duidelijk terug.

“Met dit rapport hebben we een onderbouwd bewijs van onze waarde,” zegt Stoop. “Dat helpt enorm in gesprekken met de gemeente en met sponsors.”

De impactmeting laat zien dat de vereniging een maatschappelijke waarde van €1,7 miljoen realiseert, ruim boven de eigen inkomsten. Daarmee onderstreept ATC'65 de rol die een sportvereniging kan spelen in het sociaal domein.

Groei vraagt om structuur

Tegelijk brengt het succes nieuwe uitdagingen met zich mee. “Het draait nu grotendeels op vrijwilligers en eerlijk gezegd: het gaat bijna té goed,” zegt Stoop. “We moeten het duurzamer organiseren.”

De club ontvangt subsidie voor een coördinator, momenteel voor 8 tot 16 uur per week. De ambitie ligt hoger. “Die rol is cruciaal. Hij is de smeerolie en verbinder, vangt nieuwe mensen op en houdt het overzicht. Uiteindelijk willen we naar een fulltime invulling.”

Ook op sportief vlak zet ATC'65 stappen. De vereniging wil meer activiteiten gaan organiseren en heeft daar extra professionele trainers voor beweegactiviteiten voor nodig. Daarnaast zou ze graag een beweegpark met buitentoestellen realiseren.

Samen bouwen aan de wijk

ATC'65 werkt intensief samen met maatschappelijke organisaties, de gemeente en zorgpartners. Thema's als gezonde voeding, digitale veiligheid en weerbaarheid krijgen aandacht via bijeenkomsten, onder meer in samenwerking met de Rabobank en de politie.

Voor de komende jaren ligt de focus op het verder versterken van de wijkfunctie. “We zien in de wijk ook uitdagingen rond mentale gezondheid en verslavingsproblematiek bij jongeren,” zegt Stoop. “Daar willen we de komende jaren echt iets in betekenen.”

De basis ligt er al. Wat ooit een traditioneel sportpark was, groeit uit tot een ontmoetingsplek waar sport het middel vormt en de wijk centraal staat – en waarvan de impactmeting die maatschappelijke waarde nu ook concreet zichtbaar maakt.

Sv Atomium'61

Sport als middel, de wijk als doel: Sv Atomium'61 laat impact zien in Rotterdam-Zuid

Op het sportcomplex van Sv Atomium'61 draait het al lang niet meer alleen om handbal. Op verschillende momenten van de week lopen uiteenlopende groepen binnen: ouderen voor een lunch, kleuters voor de Superballers, en deelnemers uit de buurt die meedoen aan Nordic Walking of een bootcamp.

De vereniging uit Rotterdam-Zuid kiest bewust voor een brede rol in de wijk. De impactmeting via de Social Handprint maakt dat zichtbaar: een maatschappelijke waarde van €236.000. “Wij zijn officieel een sportvereniging, geen handbalvereniging,” zegt bestuurslid Marijke Bohnen. “Handbal vormt de basis, maar daaromheen gebeurt veel meer. De impactmeting geeft daar nu ook een helder overzicht van wat we doen en welke waarde dat vertegenwoordigt.”

Van handbalclub naar sportvereniging

Die verbreding zie je terug in het aanbod. Naast handbal, de hoofdtak van de sportvereniging, organiseert Atomium'61 een seniorenportuurtje, Nordic Walking en het programma Zuid in Beweging voor 40- tot 60-jarigen, met aandacht voor balans, spierversterking en conditie.

Voor jonge kinderen is er de Superballers, een beweeguurtje waarin plezier centraal staat. “Zo hopen we dat kinderen blijven hangen en uiteindelijk ook gaan handballen,” aldus Bohnen.

Ook ontstaan nieuwe initiatieven vanuit de leden zelf. Op de buitenvelden liggen inmiddels lijnen voor tennis en pickleball, en een groep oud-handballeden tennist regelmatig. Binnenkort volgt de start van pickleball. Voor jonge ouders staat er een bootcamp op het programma.

De drempel omlaag, letterlijk en figuurlijk

In Rotterdam-Zuid spelen financiële drempels soms een rol. Binnen Sv Atomium'61 vormt dat een gespreksonderwerp en vereniging werkt samen met onder meer het Jeugdfonds Sport & Cultuur en de Rotterdampas. Waar nodig kijkt de club verder. Vanuit een eigen potje kunnen deelnemers tijdelijk blijven meedoen wanneer betalen lastig blijkt.

“Als iemand dreigt af te haken, leggen wij soms bij,” zegt Bohnen. “Anders raak je mensen kwijt, terwijl ze juist gebaat zijn bij sport en contact.”

Daarnaast geldt een regeling voor grotere gezinnen en zamelt de vereniging sportspullen in voor de Sportspullenbank Nederland.

Ontmoeting als fundament

Sport vormt het middel, ontmoeting is het doel. Dat zie je terug in initiatieven zoals de maandelijkse lunch voor ouderen.

Die activiteit ontstond ooit vanuit het idee om mensen vanuit een uitkerings situatie in beweging te krijgen. Een groep die naast het sporten ook voedingsvoorlichting kreeg en samen kookte. Dat groeide uit tot een vaste ontmoetingsplek. Ouderen uit de wijk en deelnemers uit sportgroepen schuiven aan en nemen vaak bekenden mee.

Ook via handbalclinics op scholen en leefstijltrainingen in de wijk – zoals Val Niet door meer Bewegen, in samenwerking met een welzijnsorganisatie – bereikt de vereniging nieuwe doelgroepen.

Verbinding met onderwijs en ontwikkeling

Sv Atomium'61 biedt daarnaast stageplekken voor MBO-studenten. Studenten van sportopleidingen draaien mee in trainingen en activiteiten en doen zo praktijkervaring op. Ook maatschappelijke stages krijgen een plek binnen de vereniging, waarmee jongeren kennismaken met vrijwilligerswerk en sportbegeleiding.

Sportplus als motor

De brede maatschappelijke rol van Sv Atomium'61 komt niet uit de lucht vallen. De vereniging geldt al sinds 2011 als Sportplusvereniging in Rotterdam. Die status vraagt om een actieve bijdrage aan de wijk en zorgt tegelijk voor verbinding met partners zoals welzijnsorganisaties. Elke vier jaar volgt een herbeoordeling.

“Om Sportplusvereniging te blijven, moet je die maatschappelijke rol blijven invullen. De impactmeting helpt om dat verhaal te onderbouwen.”

Van inzet naar inzicht

Voor Sv Atomium'61 brengt de impactmeting vooral erkenning voor wat er dagelijks gebeurt. “Onze vrijwilligers zetten zich elke dag in voor de club en de omgeving,” zegt Bohnen. “Die waarde zie je nu terug in cijfers. Dat helpt enorm.”

De vereniging is van plan de uitkomsten te gebruiken bij gesprekken met fondsen, sponsors en de gemeente. Het maakt zichtbaar wat vaak onzichtbaar was: de optelsom van kleine initiatieven die samen een groot verschil maken.

MZC'11

MZC'11 maakt maatschappelijke waarde zichtbaar: “Hier sta je normaal niet bij stil”

Voetbalvereniging MZC'11 uit Zierikzee vervult al jaren een brede rol in de samenleving. Met circa 750 leden is het de vierde voetbalvereniging van Zeeland en vormt het een vaste waarde in de regio. “De impactmeting maakt nu concreet wat er hier allemaal gebeurt buiten het voetbal,” zegt penningmeester Marcel Hanse.

Via de Social Handprint komt een maatschappelijke waarde van €747.000 naar voren. Voor de penningmeester geeft dat nieuwe inzichten. “Vooral de berekening van alle vrijwilligersuren valt op. Daar sta je normaal niet bij stil.”

Van fusieclub naar maatschappelijke spil

MZC'11 ontstond in 2011 uit een fusie tussen een zaterdag- en zondagvereniging, die al op hetzelfde sportpark speelden. Sindsdien groeit de club door, niet alleen in ledenaantal maar ook in maatschappelijke betekenis.

Die ontwikkeling verloopt stap voor stap. “Een medebestuurder las over de impactmeting en we zijn lid van het RVVB. Toen dachten we: dit moeten we doen, als we er tijd voor vrij kunnen maken,” zegt Hanse. “We zijn blij met het resultaat.”

Sport als middel voor inclusie

Op en rond het veld richt MZC'11 zich op een brede doelgroep. Walking Football krijgt elke vrijdagavond vorm, met een vaste groep deelnemers. Daarnaast liggen er plannen om opnieuw een G-team op te starten.

Ook buiten het reguliere voetbal zoekt de vereniging verbinding. Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt krijgen een plek binnen de club. Daarmee fungeert het sportpark als opstap naar meedoen in de samenleving.

De club als ontmoetingsplek en aandacht voor veiligheid

Het sportcomplex in Zierikzee biedt ruimte aan meer dan alleen voetbal. Zo maakt Stichting Jehova's Bal en Voet op zondagavond gebruik van de velden. Daarnaast stelt de vereniging ruimtes beschikbaar voor maatschappelijke activiteiten, zoals Arabische taallessen en initiatieven van SMWO. Voor een scheidsrechter uit Syrië ontstond zo de mogelijkheid om de taal beter onder de knie te krijgen.

MZC'11 zet in op bewustwording en preventie. In samenwerking met 1NUL1 en het Trimbos-instituut organiseerde de club een avond over drugsgebruik, een thema dat ook lokaal speelt. Op het sportpark staat een AED en via voorlichting over verkeersveiligheid, inclusief het uitdelen van fietslampjes, draagt de vereniging bij aan een veiligere omgeving.

Duurzame ambities en toekomstplannen

De vereniging kijkt nadrukkelijk vooruit. Twee clubgebouwen uit de jaren tachtig sluiten niet meer aan bij de huidige behoefte. De wens voor een nieuw, duurzamer clubgebouw groeit. De impactmeting kan daarbij een belangrijke rol spelen. "Dit rapport helpt in de lobby richting de gemeente," aldus Hanse. Ook op andere vlakken zet MZC'11 stappen, zoals het inkopen en opwekken van duurzame energie en aandacht voor recycling en bewuste consumptie.

Vrijwilligers als drijvende kracht

Onder al deze activiteiten ligt een stevige basis van vrijwilligers. Van het organiseren van buurt evenementen tot het begeleiden van teams en maatschappelijke initiatieven: de club draait op inzet en betrokkenheid.

Juist die inzet krijgt via de impactmeting meer gewicht. "Heel mooi dat onze waarde nu zichtbaar is," zegt Hanse. "Het helpt ons ook om richting de gemeente te laten zien wat we betekenen, bijvoorbeeld in de plannen voor een nieuw en duurzamer clubgebouw."

USV Hercules

USV Hercules: brede vereniging met impact tot ver buiten het veld

USV Hercules uit Utrecht telt ruim 2.800 leden en kent een rijke historie die teruggaat tot de start in 1882. In de loop der jaren groeide de vereniging uit tot een van de grootste omniverenigingen van Nederland, waar onder meer veldvoetbal, zaalvoetbal, tennis, cricket, badminton en goalball een plek vinden.

Gerard van Dieren, voorzitter van de voetbalafdeling, ziet dagelijks wat die breedte betekent. “Via de impactmeting zien we terug wat we al langer voelen: dit is een vereniging met veel activiteiten en een duidelijke maatschappelijke rol. Het aantal uren dat vrijwilligers en leden erin steken, verrast ons iedere keer weer. Ongemerkt loopt dat enorm op.”

USV Hercules vindt het belangrijk een maatschappelijke rol te vervullen in de wijk en de regio. Niet alleen door het aanbieden van sport, maar ook door het organiseren van maatschappelijke activiteiten. Uit de impactmeting blijkt dat Hercules een maatschappelijke waarde van ruim €3,2 miljoen realiseert. Daarmee ontstaat niet alleen inzicht, maar ook erkenning voor alles wat binnen de club gebeurt.

Unieke sporten en inclusie

USV Hercules hecht waarde aan een sterke basis binnen de vereniging, zodat elk lid de sport op zijn of haar eigen manier kan invullen. Binnen het brede aanbod springt één sport eruit: goalball. “Dat is een dynamische teamsport voor mensen met en zonder visuele beperking. Gehoor, snelheid en tactiek bepalen het spel. Je kunt het met geen enkele andere sport vergelijken,” zegt Van Dieren.

De vereniging organiseerde zelfs een internationaal goalballtoernooi. “Dan loopt het complex ineens vol met blindegeleidehonden. Dat geeft een bijzonder beeld en laat zien hoe inclusief sport kan zijn.” De sport vraagt wel om maatwerk. “We beschikken over een eigen sporthal, maar de uren blijven puzzelen. Het vraagt organisatie, maar het levert ook veel op.”

Duurzaam en toekomstgericht

Hercules investeert de afgelopen jaren stevig in verduurzaming. Het volledige complex draait zonder gas, met warmtepompen en een dak vol zonnepanelen die jaarlijks meer dan 100.000 kWh

opwekken. Een volgende stap staat al gepland. Deze zomer krijgt het hoofdveld een nieuwe kunstgrasmat en maakt de huidige verlichting plaats voor moderne LED-verlichting. Daarmee zet de vereniging opnieuw een stap richting energiebesparing en een duurzamer sportcomplex. “Ook lidmaatschappen richten we steeds duurzamer in,” aldus Jasper Wilshaus, bestuurslid veldvoetbal. “Sportverenigingen moeten meebewegen met de toekomst. De wensen en behoeften van leden veranderen snel, en daarmee ook de eisen die aan een club worden gesteld. Door meer te bieden dan alleen sport en de maatschappelijke rol actief op te pakken, vergroten we onze betekenis richting de toekomst.”

De club als ontmoetingsplek

Minstens zo belangrijk als sport is de sociale functie van de vereniging. Niet alleen voor sporters, maar ook door de accommodatie breed in te zetten. Dat komt sterk naar voren in ‘De Derde Helft’, een initiatief dat draait om ontmoeting. “De Derde Helft staat voor gezelligheid, napraten en verbinding,” zegt Van Dieren. “Mensen blijven hangen, delen verhalen en bouwen relaties op.” Elke vrijdagochtend verzamelen zo’n honderd ouderen zich op de club. Ze drinken koffie, bewegen samen – van badminton tot wandelen – en nemen deel aan workshops en lezingen. Ook OldStars tennis maakt onderdeel uit van het programma. De club fungeert daarmee als vaste ontmoetingsplek in de wijk.

Sportclub als derde opvoedplek

Hercules ziet zichzelf nadrukkelijk als onderdeel van de samenleving. “De vereniging fungeert als derde opvoedplek, naast thuis en school.” Die rol krijgt concreet vorm in aandacht voor sportiviteit en gedrag. Jeugdleden leren omgaan met winst en verlies, terwijl ouders actief betrokken raken via bijeenkomsten en begeleiding. Binnen onder meer de voetbalafdeling – met circa 1.700 leden – ligt daar een duidelijke focus, ondersteund door een coördinator ouderparticipatie. Daarnaast kijkt de club vooruit. “Laatst sprak ik een vader over hoe we jongeren nog beter kunnen betrekken. Liever op de club actief dan rondhangen in de wijk.”

Maatschappelijke waarde zichtbaar maken

Elke sport binnen Hercules moet in principe financieel in balans draaien. Voor kleinere of inclusieve sporten zoals goalball ligt dat ingewikkelder. Juist daar biedt de impactmeting houvast. “De meting maakt zichtbaar wat onze vereniging oplevert,” aldus Van Dieren. “Dat helpt in gesprekken met gemeente en fondsen. Onze maatschappelijke waarde ligt er nu onderbouwd.”

THC Hurley

THC Hurley: opleiden als motor voor maatschappelijke impact

De Amsterdamse hockeyclub THC Hurley telt circa 2.200 leden en bouwt al jaren aan een sterke jeugdopleiding op het hoogste landelijke niveau. Binnen de vereniging ligt de focus niet alleen op sportieve prestaties, maar juist ook op persoonlijke ontwikkeling en betrokkenheid: 'Hurley brengt talent tot leven'.

Die aanpak zie je direct terug op het veld. Elk lid doorloopt jaarlijks meerdere ontwikkelgesprekken met een trainer-coach, technisch coördinator en categorieleider. Die laatste rol richt zich specifiek op de sociale ontwikkeling. Doordat spelers over meerdere jaren in beeld blijven, ontstaat een compleet beeld van hun groei, zowel als sporter als van mens.

Opleiden in de volle breedte

Opleiden loopt als een rode draad door de vereniging. Jongeren stappen al op jonge leeftijd in dat proces. Vanaf 4,5 jaar starten kinderen met hockey bij de boskuikens. Onze eigen oudere jeugd (vanaf 11 en 12 jaar) verzorgt mede de begeleiding van de jongste teams. Spelenderwijs leren zij niet alleen het spel, maar ook verantwoordelijkheid en samenwerken.

“Wij leiden op in de breedste zin van het woord,” zegt bestuurslid jeugd Hilde Klok. “Als jeugdlid ontwikkel je jezelf als speler, maar je kunt ook trainer of coach worden. Ook kennen wij een opleidingsprogramma voor, zowel bij jeugd als volwassenen.”

Die lijn begint al vroeg. Vanaf 11 en 12 jaar begeleiden jeugdleden de jongste teams. Spelenderwijs leren zij verantwoordelijkheid nemen en samenwerken.

Vanuit allerlei verschillende rollen volgt een natuurlijke doorgroei naar trainer, coach of uiteindelijk als vrijwilliger binnen commissies en bestuur.

Vrijwilligers vormen daarmee het fundament van de vereniging. Op twee professionele verenigingsmanagers en een horeca uitbater na draait de club op inzet van leden en ouders. Door jongeren al vroeg te betrekken, ontstaat binding die zich later vertaalt in blijvende betrokkenheid, binnen én buiten het veld.

Verbinding buiten de club

Hurley kijkt verder dan het eigen complex. De vereniging treedt op als mentor voor kleinere hockeyclubs in Amsterdam Zuidoost en Noord. Workshops, ondersteuning vanuit commissies en gezamenlijke bijeenkomsten zorgen voor kennisdeling en samenwerking.

Ook via de eigen hockey foundation organiseert de club clinics, bijvoorbeeld rond grote evenementen in het Wagener Stadion. Daarnaast werken twee mensen, met een afstand tot de arbeidsmarkt, in samenwerking met de gemeente mee binnen de vereniging.

Impact zichtbaar en onderbouwd

De impactmeting brengt voor het eerst scherp in beeld wat al die activiteiten opleveren. De Social Handprint van 2024 laat een maatschappelijke waarde zien van €2.838.000.

Die waarde komt grotendeels voort uit de duizenden sporturen die bijdragen aan gezondheid en welzijn, aangevuld met inzet op voorlichting, inclusie en maatschappelijke activiteiten.

Voor Hurley geeft dat nieuwe inzichten. "Wat brengen wij als club nou concreet terug naar de maatschappij? Dat was lastig om goed te laten zien, bijvoorbeeld richting sponsors," zegt Klok. "Met deze impactmeting komt dat nu duidelijk in beeld."

Blik vooruit

De vereniging wil die inzichten benutten richting de toekomst. Niet alleen om de eigen waarde zichtbaar te maken, maar ook om te leren van andere clubs die deelnemen aan de impactmeting.

Hurley positioneert zich daarbij als meer dan een topsportomgeving. De ambitie ligt helder: talent ontwikkelen (voor de Hoofdklasse) én voor de maatschappij. Dat alles binnen een veilige en hechte clubcultuur, waar verbinding en samenwerking centraal staan.

Sportclub Loosbroek

Sportclub Loosbroek verbindt dorp met sport en maatschappelijke impact van €542.000

Sportclub Loosbroek vervult in het Brabantse dorp een centrale rol. Met 515 leden en een aanbod van voetbal, korfbal, tennis en wielrennen groeit de vereniging uit tot een plek waar sport, ontmoeting en maatschappelijke betrokkenheid samenkomen. De impactmeting via de Social Handprint maakt die rol concreet zichtbaar: een maatschappelijke waarde van €542.000.

Voorzitter Eli van Beekveld ziet die brede rol dagelijks terug. “Bij ons ligt de participatiegraad heel hoog. Bijna 50 procent van het dorp sport bij ons. Voor alle doelgroepen. Die betrokkenheid voel je overal.”

Verbindende factor in een dorp van 1300 inwoners

Met circa 1300 inwoners vormt de sportclub een belangrijke ontmoetingsplek. Die rol krijgt bewust vorm. “We willen verbinden, ontmoeten en bewegen. Deze visie ligt onder alles wat we doen,” zegt Van Beekveld.

Een zichtbaar voorbeeld vormt het jaarlijkse stratentoernooi. Alle inwoners ontvangen een uitnodiging om met hun straatdeel te nemen. Overdag staan er voor jeugd workshops op het programma, zoals workshops dance en graffiti. Zo ontstaat een evenement waar kinderen en volwassenen samenkomen.

De club kijkt verder dan sport alleen. Het sportpark fungeert ook als locatie voor een kunstenfestival en voor informatieavonden vanuit de gemeente. Vanuit die brede rol ontstond vanuit de vereniging het initiatief voor een denktank in het dorp waar alle partijen waar ontmoeting plaatsvindt inmiddels aan deelnemen.

Van initiatief naar uitvoering

Nieuwe ideeën krijgen snel een plek, mits ze passen bij de koers van de club. “Iemand komt met een idee zoals bootcamp light. Dan kijken we: past dit bij onze visie? Daarna zoeken we de samenwerking, bijvoorbeeld met de gemeente voor een beweegtuin of subsidie.”

Die aanpak gaat verder dan alleen het sportaanbod. Ook de sociale component telt zwaar. “Dat kopje koffie na afloop telt net zo zwaar als de training zelf,” zegt Van Beekveld.

De club investeert ook bewust in jong en oud. Zo liggen er jeu de boules-banen op het park om ouderen te betrekken, terwijl voor jeugd samenwerkingen met onder meer de Rabobank zorgen voor workshops rond talentontwikkeling.

Bewuste keuzes in inrichting en organisatie

De inrichting van het sportpark draagt bij aan ontmoeting. “We hebben het park zo ingericht dat iedereen elkaar tegenkomt. Tennissers hebben geen eigen ingang.”

In 2023 werd omnisportclub opgericht, en dat proces verliep met zorg. “Zorgvuldigheid ging boven snelheid. Leden dachten actief mee.” Ook bij keuzes rond clubkleding en uitstraling kregen leden een stem, met een belangrijke rol voor jongeren. Die betrokkenheid werkt door in de hele vereniging. “De club hangt niet aan een paar mensen. Alle generaties doen mee.”

Teams draaien bardiensten, en dat krijgt ook een extra impuls: het team dat de hoogste omzet draait, sluit het seizoen af met een barbecue. Tegelijk groeit het draagvlak in het dorp. Ondernemers zien de positieve ontwikkeling van de club en dragen meer bij dan in de tijd van losse verenigingen.

Groei en nieuwe sporten

De uitbreiding met tennis vormt een voorbeeld van die ontwikkeling. Ondanks twijfel vooraf, groeide de tennistak snel naar 125 leden. Door direct in te zetten op lessen en integratie binnen de clubstructuur, sloten de tennissers, en de tennisleraar snel aan bij activiteiten zoals quizavonden.

Ook wielrennen trekt steeds meer deelnemers. Individuele sporten vinden zo een plek binnen de gezamenlijke clubcultuur.

Impactmeting geeft richting

De impactmeting speelde een belangrijke rol in het verder aanscherpen van beleid. Bestuursleden verzamelden gezamenlijk de benodigde gegevens. “We wilden echt meedoen om inzicht te krijgen in wat we doen en wat dat oplevert.”

Die inzichten leiden tot concrete acties. Zo ontstond extra aandacht voor het tegengaan van voedselverspilling en bewuster gebruik van water. Ook veiligheid voor jeugd kreeg nadrukkelijker aandacht. “Het hele jaar laten we dit terugkomen in de thema campagne: op de kleintjes letten.” Het thema verantwoord alcoholgebruik krijgt in het najaar een praktische invulling richting jongeren. Tijdens activiteiten laat de club hen kennismaken met alcoholvrije alternatieven, zoals 0.0-bieren, om bewustwording op een laagdrempelige manier te stimuleren. Daarnaast zet de club in op praktische ondersteuning. De oude tenues zijn naar gegaan naar een goed doel in Afrika, op de club komt een sportkledingkast en voedseloverschotten na een grote festiviteit vinden hun weg naar de voedselbank in Oss.

Vrijwilligers en draagvlak als motor

Onder al deze activiteiten ligt een stevige basis van vrijwilligers en betrokken leden. Met duizenden uren aan inzet en een breed scala aan initiatieven ontstaat een vereniging die diep verankerd ligt in het kleine dorp.

“De impactmeting maakt onze waarde nu zichtbaar richting gemeente en partners,” zegt de voorzitter. “Daarmee ontstaat niet alleen erkenning voor wat er al gebeurt, maar ook een stevig fundament voor toekomstige ontwikkelingen.”

Deze Social Handprint toont de sociale en ecologische bijdrage aan de Sustainable Development Goals.

Organisatie

Naam: Sportclub Loosbroek
Type organisatie: Maatschappelijk instelling/ NGO
Rechtsvorm: Vereniging

Onze vereniging is een sportclub midden in het dorp waar bewegen, verbinden en ontmoeten centraal staat.

Handprint Meting 2024

1	Geen armoede		2	Geen honger	
3	Goede gezondheid en welzijn		4	Kwaliteitsonderwijs	
5	Gendergelijkheid		6	Schoon water en sanitair	
7	Betaalbare en duurzame energie		8	Waardig werk en economische groei	
9	Industrie, innovatie en infrastructuur		10	Ongelijkheid verminderen	
11	Duurzame steden en gemeenschappen		12	Verantwoorde consumptie en productie	
13	Klimaatactie		14	Leven in het water	
15	Leven op het land		16	Vrede, justitie en sterke publieke diensten	
17	Partnerschap omdoelstellingen te bereiken				

Indicatie impactwaarde

€542.000

Geen armoede

	#	Indicator	Effect	Aantal	Waardering	Raakt SDG
	1	doorverwijzing mensen met financiële problemen	verhoogde financiële zelfredzaamheid	2 doorverwijzingen	€ 54	10
	2	kleding uitdelen	voorziening basisbehoefte	20 kledingstukken	€ 163	
					totaal €216	

Geen honger

	#	Indicator	Effect	Aantal	Waardering	Raakt SDG
	1	levensmiddelen uitdelen	gezondere leefstijl	50 consumenteneenheden	€ 80	1
					totaal €80	

Goede gezondheid en welzijn

	#	Indicator	Effect	Aantal	Waardering	Raakt SDG
	1	bestrijden eenzaamheid	vergoten sociale inclusie	90 contacten	€ 479	
	2	voorlichting over alcoholgebruik	verantwoord gebruik	30 personen	€ 203	
	3	Training spoedhulpverlening/levensreddende maatregelen	langer leven in goede gezondheid	30 uren	€ 2.933	

#	Indicator	Effect	Aantal	Waardering	Raakt SDG
4	doorverwijzen naar hulp	verbeterde gezondheid	20 personen	€ 3.112	
5	reguliere sportactiviteiten organiseren	gezondere leefstijl	42953 uren	€ 301.101	
6	dagbesteding (niet gericht op arbeidsmarkt)	meer participatie en zingeving	400 uren	€ 5.112	
7	voorlichting over drugsgebruik	verantwoord gebruik	30 personen	€ 203	
8	trainingen gezonde levensstijl	gezondere leefstijl	90 personen	€ 17.608	
9	investering mentaal welzijn medewerkers	gezonde werkomgeving	3128 euro	€ 3.941	8
10	mentaal welzijn medewerkers		Organiseren van teamuitjes/ teambuilding activiteiten Persoonlijke ontwikkeling via opleiding Duidelijke afspraken m.b.t. overwerken en bereikbaarheid buiten werkuren	✓	8
11	ergonomische werkomgeving	minder gezondheidsklachten	100 procent	€ 159	8

totaal €334.850

#	Indicator	Effect	Aantal	Waardering	Raakt SDG

Kwaliteitsonderwijs

	#	Indicator	Effect	Aantal	Waardering	Raakt SDG
	1	MBO	hogere arbeidsmarktkansen	80 uren	€ 336	8
	2	MBO BOL	hogere arbeidsmarktkansen	80 uren	€ 682	8
	3	trainingen in basisvaardigheden	verhoogde toegang tot arbeid	12 uren	€ 128	10
	4	HBO/ WO	hogere arbeidsmarktkansen	20 uren	€ 62	7
					totaal €1.207	

Gendergelijkheid

	#	Indicator	Effect	Aantal	Waardering	Raakt SDG
	1	vrouwen leidinggevend	inclusieve werkomgeving	65 %	€ 1	10
					totaal €1	

Betaalbare en duurzame energie

	#	Indicator	Effect	Aantal	Waardering	Raakt SDG
	1	electriciteitsverbruik	minder klimaatverandering	43575 kWh	€ 112	13
	2	verbruik gas	minder klimaatverandering	996 m3	€ 371	13
	3	investering in verduurzaming	minder klimaatverandering	151250 euro	€ 151.250	13
					totaal €151.733	

Waardig werk en economische groei

	#	Indicator	Effect	Aantal	Waardering	Raakt SDG
	1	inspraak medewerkers	inclusieve werkomgeving	toegang tot vertrouwenspersoon	✓	
	2	medewerkers met vast contract	Goed welzijn van medewerkers	1aantal personen	€ 113	
	3	werkomstandigheden		medewerkers hebben een vast contract	✓	3
					totaal €113	

Industrie, innovatie en infrastructuur

	#	Indicator	Effect	Aantal	Waardering	Raakt SDG
	1	ruimtes delen	Deeconomie	27335 m2 x dagen	€ 7.107	
					totaal €7.107	

Ongelijkheid verminderen

	#	Indicator	Effect	Aantal	Waardering	Raakt SDG
	1	participatie stimuleren	verhoogde participatie	6 uren	€ 38	
					totaal €38	

Duurzame steden en gemeenschappen

	#	Indicator	Effect	Aantal	Waardering	Raakt SDG
	1	speeltuin	actievere leefomgeving	450 m2	€ 11.606	
	2	buurtevenementen organiseren	sterke sociale cohesie	1072 personen	€ 5.478	
					totaal €17.083	

Verantwoorde consumptie en productie

∞	#	Indicator	Effect	Aantal	Waardering	Raakt SDG
	1	repareren voor hergebruik	minder grondstoffengebruik	3 reparaties	€ 6	
	2	inkoop duurzame elektronica	minder grondstoffengebruik	3 apparaten	€ 50	
	3	Gedeelde apparaten	deeleconomie	1apparaten x keer gedeeld	€ 17	
	4	Gerepareerde elektrische apparaten	minder grondstoffengebruik	2 apparaten	€ 33	
	5	producten delen (niet transport of ruimtes)	deeleconomie	5 matches	€ 26	
	6	afgedankte elektronica	minder grondstoffengebruik	1apparaten	€ 33	13
	7	gerepareerde meubels/ artikelen	minder afval	1meubels/ artikelen	€ 2	
	8	voedselverspilling voorkomen	minder afval	500 geredde producten	€ 1.020	
	9	tweede leven voor meubels	minder grondstoffengebruik	3 artikelen	€ 13	
	10	ingekocht verantwoord voedsel	sociaal en ecologisch verantwoorde productie	8957 euro	€ 5.553	
					totaal€6.754	

Partnerschap om doelstellingen te bereiken

	#	Indicator	Effect	Aantal	Waardering	Raakt SDG
	1	samenwerken aan de maatschappelijke doelen	samenwerking op de SDG's	7 partijen	€ 7	
	2	Vrijwilligersinzet		22553 uren	€ 22.553	
	3	kennisdeling	samenwerking op de SDG's	3 partijen	✓	
					totaal €22.560	

BIJLAGE 2 | METHODIEK EN AANPAK

Aanpak Onderzoeksopzet

Om inzicht te krijgen in de maatschappelijke waarde van sportverenigingen in Nederland en verenigingen hier direct zelf in te ondersteunen, is een traject uitgevoerd met 100 sportverenigingen. Binnen dit traject hebben verenigingen een eigen impactmeting uitgevoerd via het wetenschappelijk gevalideerde impact-meetmodel Social Handprint

Dit is nadrukkelijk geen traditioneel onderzoek: de impactmeting staat primair in dienst van de deelnemende verenigingen, waarbij de verzamelde data geaggregeerd wordt gebruikt voor sectorbrede inzichten.

Het doel van dit onderzoek is om verenigingen inzicht en sturing te geven op hun eigen maatschappelijke impact. De uitkomsten van deze 100 individuele impactmetingen zijn vervolgens gebundeld, waardoor een samenhangend beeld ontstaat van de collectieve impact van sportverenigingen op de Nederlandse samenleving.

Hiermee krijgen beleidsmakers, gemeenten, sportorganisaties en verenigingen een onderbouwde basis voor besluitvorming om gericht te kunnen investeren in sportverenigingen voor meer maatschappelijk en economisch rendement. Tegelijkertijd beschikken deelnemende verenigingen direct over concrete inzichten en handvatten om hun eigen impact te versterken en beter te communiceren.

Selectie en deelname

Voor dit traject zijn 100 sportverenigingen geselecteerd. Inschrijven voor deelname was mogelijk voor alle sportverenigingen in Nederland en op vrijwillige basis. Zij zijn uitgenodigd om zich in te schrijven voor deelname via communicatiekanalen van de Grote Clubactie, RVVB, IMPCT Agency en Social Handprint

De uiteindelijke samenstelling van de selectie van 100 sportverenigingen is gebaseerd op basis van meerdere criteria, met als doel een zo representatief mogelijk beeld te geven van de Nederlandse amateursportsector. Daarbij is expliciet gestuurd op spreiding en diversiteit van de volgende kenmerken:

- Omvang van de vereniging (klein: < 300 leden, middelgroot: 300-1000 leden, groot: > 1000 leden)
- Geografische spreiding (provinciale verdeling)
- Type sport en sportcombinaties
- Sociaaleconomische context van de wijk (snelgroeiende woonwijk, aandachtswijk, wijk in krimpregio)
- Accommodatie situatie (eigen accommodatie, gedeeld gebruik of geen eigen accommodatie)
- Ligging ten opzichte van de bebouwde kom

Regiobijeenkomsten

Als onderdeel van het traject zijn negen fysieke regiobijeenkomsten georganiseerd, aangevuld met vier online sessies. Tijdens deze bijeenkomsten hebben RVVB en IMPCT Agency toelichting gegeven op de achtergrond en doelstelling van het landelijk onderzoek, de gehanteerde methodiek, de wijze van dataverzameling en planning van het traject. Bovendien is toegelicht wat deelname concreet betekent voor verenigingen en hoe zij hun eigen impactmeting kunnen benutten voor beleid, positionering en financiering.

Tevens dienden de regiobijeenkomsten als moment voor verduidelijking en afstemming. Op deze manier is ervoor gezorgd dat de geselecteerde verenigingen goed geïnformeerd en voorbereid waren op hun deelname.

De fysieke regiobijeenkomsten vonden plaats op negen locaties verspreid over het land:

- Melick (Limburg)
- Spero (Gelderland)
- Tilburg (Noord-Brabant)
- Rotterdam (Zuid-Holland)
- Amstelveen (Noord-Holland)
- Opeinde (Friesland)
- Nijeveen (Overijssel)
- Papendrecht (Zuid-Holland)
- Utrecht (Utrecht)

Dataverzameling en individuele begeleiding

De dataverzameling per vereniging vond plaats via een gestandaardiseerd invulinstrument op basis van de indicatoren van de Social Handprint, gecategoriseerd op SDG's en aangevuld met sectorspecifieke toelichting voor sportverenigingen. De dataverzameling is gebaseerd op de gerealiseerde activiteiten in het kalenderjaar 2024 en een prognose voor 2025.

De deelnemende verenigingen waren verantwoordelijk voor het aanleveren van de benodigde gegevens om tot een volledige dataverzameling te komen. Gedurende de dataverzamelingsfase is individuele begeleiding geboden door IMPCT Agency. Iedere vereniging werd gekoppeld aan een vaste specialist op het gebied van impact meten. Ondersteuning vond plaats via e-mail, telefonische afstemming en digitale overleggen. Daarnaast zijn er wekelijkse online vragenuurtjes georganiseerd.

Na ontvangst zijn de aangeleverde dataverzamelingen gecontroleerd op volledigheid. Indien nodig is aanvullende informatie opgevraagd bij de betreffende vereniging. Deze gegevens zijn vervolgens ingeladen in de vragenlijst van het impact-meetmodel Social Handprint.

Individuele impactrapportage

Na afronding van de dataverzameling en het inladen van deze gegevens in het impact-meetmodel hebben alle deelnemende verenigingen een individuele impactrapportage van Social Handprint ontvangen. De individuele impactrapportage kan zowel intern als extern worden ingezet.

Intern kan de rapportage worden ingezet ter ondersteuning van beleidsontwikkeling en positionering binnen het bestuur en richting leden en vrijwilligers. Daarnaast kan het extern worden gebruikt als onderbouwing richting gemeenten, sportbonden, samenwerkingspartners en sponsors en als maatschappelijk jaarverslag.

Terugkombijeenkomsten

Als vervolg op het onderzoek werden vier fysieke vervolgbijeenkomsten georganiseerd voor deelnemende verenigingen. Tijdens deze bijeenkomsten werden de landelijke resultaten nader toegelicht en werd ingegaan op de praktische toepassing van zowel het landelijk eindrapport als de individuele impactrapportages.

De fysieke terugkombijeenkomsten vonden plaats op vier locaties verspreid over het land:

- Opeinde (Friesland)
- Apeldoorn (Gelderland)
- Tilburg (Noord-Brabant)
- Utrecht (Utrecht)

Overzicht van kenmerken deelnemende sportverenigingen

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de belangrijkste kenmerken van de 100 deelnemende sportverenigingen. De kenmerken zijn opgenomen om inzicht te geven in de spreiding en diversiteit van de selectie.

Kenmerken deelnemende sportverenigingen (N = 100)	
Ledenomvang	
Kenmerk	Percentage
< 300 leden	33%
300 - 1.000 leden	51%
> 1.000 leden	16%

Sociaal-economische context van de wijk	
Kenmerk	Percentage
Kansarme wijk	20%
Snelgroeiende wijk	17%
Krimpende wijk	26%
Vitale wijk	58%

**Verenigingen kunnen binnen meerdere categorieën van de sociaaleconomische context van de wijk vallen*

Accommodatie	
Kenmerk	Percentage
Eigen accommodatie	69%

Ligging	
Kenmerk	Percentage
Binnen bebouwde kom	82%
Buiten bebouwde kom	18%

Geografische spreiding	
Provincie	Percentage
Drenthe	4%
Flevoland	0%
Friesland	2%
Gelderland	13%
Groningen	3%
Limburg	6%
Noord-Brabant	6%
Noord-Holland	14%
Overijssel	11%
Utrecht	12%
Zeeland	4%
Zuid-Holland	25%

Sport	
Type	Percentage
Atletiek	4%
Handbal	4%
Hockey	8%
Korfbal	12%
Tennis	12%
Voetbal	29%
Overig	31%

Methodiek

Impact-meetmodel Social Handprint

In samenwerking met RVVB, de Grote Clubactie en Impact Agency maakt Social Handprint de maatschappelijke waarde van sportverenigingen inzichtelijk. De Social Handprint is daarbij niet enkel een meetinstrument, maar een compact maatschappelijk jaarverslag, waarmee verenigingen direct kunnen sturen op en werken aan hun maatschappelijke impact.

De Social Handprint brengt de positieve bijdrage van een organisatie aan de 17 Sustainable Development Goals in beeld, zowel visueel als gekwantificeerd als in een eurowaarde. De SDG's zijn door de Verenigde Naties opgesteld als maatschappelijke en duurzame doelstellingen voor een betere wereld. Per doelstelling is door Social Handprint een aantal indicatoren ontwikkeld op basis waarvan organisaties kunnen laten zien welke concrete activiteiten worden uitgevoerd om bij te dragen aan deze belangrijke thema's.

Social Handprint laat zien hoe een organisatie actief bijdraagt aan maatschappelijke opgaven. Het betreft dus nadrukkelijk niet een weging van alle activiteiten van een organisatie. Soms zijn activiteiten waardevol omdat ze bijdragen aan de economie in brede zin en dus van waarde. Maar wanneer activiteiten niet bijdragen aan het oplossen van een maatschappelijk probleem, worden deze activiteiten niet meegenomen in de Social Handprint.

De maatschappelijke waarde wordt niet alleen uitgedrukt in activiteiten, maar vervolgens ook vertaald naar een impactwaarde in euro's. Dit bedrag weerspiegelt indicatief wat belanghebbenden besparen of – in economische termen – bereid zouden zijn te betalen voor de geleverde impact, en baseert zich op externe maatschappelijke kosten-/ batenanalyses en (wetenschappelijke) onderzoeken.

De individuele metingen zijn primair bedoeld om verenigingen zelf inzicht te geven. De bundeling van deze metingen in dit rapport maakt het daarnaast mogelijk om sectorbrede inzichten te verkrijgen.

De metingen zijn niet bedoeld om organisaties onderling te vergelijken en te waarderen, maar om een generiek beeld te krijgen van de maatschappelijke meerwaarde van sportverenigingen. Deze rapportage, hoewel beperkt in aantal deelnemende verenigingen, geeft een eerste inzicht hierin. Het rapport baseert zich op de geaggregeerde waarde van 100 sportverenigingen. Ze toont de Social Handprint van de gerealiseerde maatschappelijke impact en een overzicht per SDG, uitgaand van de impact in 2024, waar relevant vergeleken met de verwachting over 2025.

Wetenschappelijke validatie

Een groep onafhankelijke wetenschappers vanuit uiteenlopende achtergronden en disciplines, aangesloten bij Het Groene Brein, heeft het impact-meetmodel onderzocht (Rasing, z.d.). In het validatieproces zijn verschillende onderdelen van de methodiek onder de loep genomen. Daarin geven de wetenschappers aan dat Social Handprint erin slaagt om zowel sociale als duurzame

thema's te integreren in één impactmeting. De Social Handprint waardeert activiteiten op basis van extern (wetenschappelijk) onderzoek en MKBA's. Hoewel deze waardering nooit vrij van subjectiviteit is (bepaling van bronnen en berekeningen blijft een keuze), concluderen de onderzoekers dat de manier waarop dit gebeurt valide is. De onderbouwing van de waardering is gedegen en wordt regelmatig herzien om de actualiteit te borgen.

De wetenschappers van Het Groene Brein concluderen dat Social Handprint een valide en betrouwbare methode is voor het meten van maatschappelijke impact.

Beperkingen

Bij de interpretatie van de resultaten uit dit rapport dient rekening te worden gehouden met enkele beperkingen van het onderzoek.

Statistische representativiteit

Allereerst betreft het onderzoek een steekproef van 100 deelnemende sportverenigingen. Hoewel bij de selectie expliciet is gestuurd op spreiding en diversiteit, blijft de omvang van de steekproef beperkt. De resultaten geven daarmee een indicatief beeld, maar zijn niet volledig te generaliseren zijn voor de gehele sector. Tegelijkertijd biedt dit onderzoek voor het eerst op gestructureerde wijze inzicht in de manier waarop individuele sportverenigingen bijdragen aan maatschappelijke opgaven in Nederland.

Gebruik en afbakening van het impact-meetmodel

De Social Handprint is een generiek impact-meetmodel dat inzet op het meten van directe impact. Indirecte effecten en langetermijneffecten worden slechts beperkt zichtbaar gemaakt. De maatschappelijke waarde van sportverenigingen kan daardoor in de praktijk breder zijn dan in de meting tot uitdrukking komt.

Bovendien is het model niet specifiek ontwikkeld voor de context van sportverenigingen. Hoewel bij de indicatoren specifieke toelichting is gegeven in de context van de sportsector, kunnen bepaalde context gebonden aspecten onderbelicht blijven. In het kader van dit onderzoek is daarom aanvullend geïnventariseerd welke indicatoren sportverenigingen mogelijk missen om hun maatschappelijke waarde volledig inzichtelijk te maken. Deze inventarisatie biedt aanknopingspunten voor verdere doorontwikkeling of sectorspecifieke verfijning van de vragenlijst in toekomstig onderzoek.

Kwantitatieve onderzoeksbenadering

Het onderzoek is gebaseerd op kwantitatieve data. Hoewel dit zorgt voor vergelijkbaarheid, blijven kwalitatieve inzichten buiten beschouwing. Een combinatie van kwantitatieve en kwalitatieve methoden zou in toekomstig onderzoek een verdiepend beeld geven van de maatschappelijke impact.

Meetperiode

De meting heeft betrekking op gerealiseerde activiteiten in 2024 en een prognose voor 2025. Daarmee betreft het onderzoek een momentopname binnen een afgebakende periode. De resultaten geven daarmee een beeld van de maatschappelijke bijdrage in de onderzochte periode, maar maken het niet mogelijk om meerjarige trends of structurele ontwikkelingen vast te stellen. Vervolgonderzoek met herhaalde metingen kan inzicht bieden in de ontwikkeling van maatschappelijke impact over meerdere jaren

Self-assessment en uniformiteit

De dataverzameling is gebaseerd op door verenigingen zelf aangeleverde gegevens (self-assessment). Hoewel iedere vereniging individueel is begeleid bij het invullen van de indicatoren en het duiden van definities, blijft de meting mede afhankelijk van de interpretatie door de vereniging. De individuele begeleiding heeft bijgedragen aan een zo consistent mogelijke toepassing van het impact-meetmodel, maar verschillen in interpretatie tussen verenigingen kunnen niet volledig worden uitgesloten. Social Handprint voert wel een controle uit op de aangeleverde gegevens op basis van ervaringen van duizenden eerdere metingen.

Variatie in data beschikbaarheid

De beschikbaarheid en kwaliteit van gegevens verschilt tussen verenigingen. Niet alle verenigingen beschikken in gelijke mate over vastgelegde data over hun maatschappelijke activiteiten. Dit hangt samen met verschillen in administratieve inrichting en beschikbare capaciteit.

Inzicht in om-niet bijdragen

Niet alle verenigingen beschikken over volledig inzicht in de om-niet bijdragen die zij ontvangen, bijvoorbeeld in de vorm van gesubsidieerde of tegen gereduceerde tarieven beschikbaar gestelde accommodaties. Deze bijdragen zijn niet altijd expliciet zichtbaar in de eigen financiële administratie van de vereniging. Voor zover dergelijke bedragen niet inzichtelijk zijn gemaakt in de dataverzameling, zijn zij mogelijk beperkt of niet meegenomen in de berekening van de opbrengsten.

BIJLAGE 3 | DEELNEMENDE SPORTVERENIGINGEN

Onderstaande lijst toont een overzicht van de verenigingen op basis waarvan deze rapportage is opgesteld, en hun individuele Handprints. Deze organisaties zijn ook terug te vinden op socialhandprint.com/de-impact-van-sportverenigingen.

K. V. Refleks

KV DTS

KV Fiducia

Korfbalvereniging Groen-Geel

LIVO

LTV Randenbroek

MHC Alliance

MHC Rosmalen

Nikantes

Noordwijkse Hockeyclub

Oranje Blauw '15

P.S.V. Sint Lambertus Veghel

R.C. Diok Leiden

R.K.S.V. De Tukkers

RBC

RKC WION

RKSVO NEO Borne

Rielerenk Complex

Rotterdam United

Rugby Club Hilversum

SC Klarenbeek

SC Muiderberg

SKV Nexus

SSV Eemland

SV Avanti Zwolle

SV Kampong Hockey

SV Spero

Sallandsche Golfclub "de Hoek"

Sportclub Loosbroek

Sportvereniging Groen Wit '62

Stichting Deventer Sportploeg

Stichting Randori

Stichting VROG

Switch Volleybal

TC Bergen N.H.

TC Elzenhagen

THC Hurley

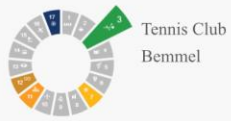
TOOS Waddinxveen

TTV Midstars

TV Rapid

Tennis Club Bemmel

Tennisvereniging VEP

Tower Jumpers Bameveld

USV Hercules

V.k.c. Sios'61

VV ONT

VV Sweel

VVZ '49

Veenendaalse Tennis Club

Virto

Voetbalvereniging Hontenisse

Volleybalvereniging OLHACO

W.K.V. Korbis

WDZ

WHS Sint Annaland

Zwaluwse Tennisvereniging

ckv MIA

Ieuser voetbalvereniging Roda'46

s.v. MZC'11

sv Atomium'61

sv Dynamo Apeldoorn

vv Avereest

vv Pernis

vvCorenos

Als Grote Clubactie vinden wij het belangrijk dat de impact van verenigingen zichtbaar wordt.

Verenigingen spelen een essentiële rol in onze samenleving: ze brengen mensen samen, stimuleren gezondheid en versterken de betrokkenheid in buurten en dorpen. Met dit onderzoek maken we die impact meetbaar en laten we zien dat verenigingen niet alleen waardevol zijn voor hun leden, maar voor de hele samenleving. De 100 verenigingen die hebben deelgenomen aan dit onderzoek kunnen met hun impactmeting hun meerwaarde laten zien binnen buurt, dorp of stad. Daarnaast helpen de inzichten hen bij het enthousiasmeren van sponsors, vrijwilligers en leden. Zo blijven wij ook in de toekomst bijdragen aan vitale en sterke verenigingen."

Frank Molkenboer - Grote Clubactie

mede mogelijk gemaakt door:

grote clubactie

